

Uredništvo: Ljubljana, Knačjeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 3126.
 Uneratni oddelek: Ljubljana, Selenburgova ul. — Tel. 3492 in 2492.
 Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
 Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
 Podružnica Jesenice: Pri kolodvoru št. 100.
 Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta št. 42.
 Podružnica Trbovlje: v hiši dr. Baumgartnerja.

JUTRO

Ponedeljska izdaja

Uredništvo:
 Ljubljana: Knačjeva ulica 5. Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.
 Ponedeljska izdaja „Jutra“ izhaja vsak ponedeljek zjutraj. — Na roča se posebej in velja po pošt prejemana Din 4.-, po raznašalnih dostavišnih Din 5.- mesečno.
 Maribor: Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440.
 Celje: Strossmayerjeva ul. 1. Tel. 65.
 Rokopisni se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Liubljana v znamenju mlade Jugoslavije

Dve mogočni manifestaciji jugoslovenske mladine — Glavni dan kongresa nacionalnih akademikov — Praznik podmladka Jadranske straže — Mlada generacija prisega zvestobo jugoslovenski misli

Ljubljana, 12. maja.

Jugoslovenska akademska mladina, ki se je zbrala iz vseh kulturnih središč države na svoj prvi kongres v Ljubljani, da osnuje Zvezo jugoslovenskih nacionalnih akademskih organizacij, je naše sicer čemerno, mrtvo mesto izpremenila za tri dni v pravo taborišče vedre, vsele, vse najboljše obetajoče mladosti. Kakor je to navada le ob največjih narodnih praznikih, je snovi ostala skoraj vsa Ljubljana prav do polnoči na nogah, na ulicah se je oglašala pesem in vrtnice nekakšnega svetlega, navdušenega optimizma je zajel vse mesto. Med udeleženci kongresa, ki jih je okrog 3000, najbrž ni mnogo manj ko 2000 omladincev iz najrazličnejših delov države, ki jih je pot zanesla tokrat prvič v Ljubljano. A čeprav je delo vsake velike prireditve spojeno z žrtvami, napori, samozatajevanjem, so mladi gostje vendar vsi brez izjeme navdušeni nad lepoto našega mesta, njegove okolice in slovenske pokrajine vobče in nad gostoljubjem naših ljudi. Tako vrši ta kongres mimo zgodovinskega dela, ki je zapisano na njegovem dnevnem redu, tudi funkcijo medsebojnega spoznavanja in utrjevanja vzajemne ljubezni, ki je brez dvoma eden najtrdnjših temeljev narodne skupnosti.

Svečana otvoritev kongresa na Taboru

Po internem delu, ki so ga delegatje nacionalnih akademskih društev iz vse države začeli večeraj na skupščini v univerzitetni zbornici, je bila današnja nedelja posvečena predvsem manifestativnemu nastopu mladine pred najširšo javnostjo. Vsa ogromna množica visokošolcev, ki jih Ljubljana še nikoli ni imela prilike v tolikem številu pozdraviti v svoji sredi, se je davi zbrala v veliki dvorani sokolskega Tabora, praznično okrašeni z narodnimi trobojnicami, z grbi vseh večjih jugoslovenskih mest in s poprsjem mladega vladarja Nj. Vel. kralja Petra II. Razen mladih zborovalcev so skupščini prisostvovali tudi najodličnejši predstavniki naše javnosti, med drugimi pomočnik bana dr. Pirkmajer, zastopniki beograjske, zagrebške in ljubljanske univerze ter subotičke in skopske fakultete; univerzo kralja Aleksandra sta zastopala profesorja dr. Hadži in dr. Radojčić, iz Zagreba pa je prihitel na kongres tudi nestor jugoslovenskega naprednega akademskega gibanja univ. prof. dr. Iličič, mestni svetnik dr. Fetičič je zastopal župana, navzoči so bili dalje predsednik deželnega sodišča Vrančič, zastopnice narodnega ženstva ge. Mačkovičova, Majarova in Zajčeva (za Klub Primorč), dr. Fux za SKJ, predsednik napredne starsinske zveze dr. Zalokar, predsednik CMD inž. Mačkovec, zastopnik NO Santel, ravnatelj akademskega kolegija prof. Jeran, — minister dr. Kramer pa je svojo odsotnost opravičil in sporočil kongresu, ki ga je pozdravil že sinoči, še pisмено svoje najboljše želje.

Pozdravi

Predsednik Uršič je otvoril zborovanje s kratkim pozdravnim nagovorom, v katerem se je spominjal najprej tragične smrti blagopokojnega Viteškega kralja in odredil minuto pobožnega molka, nato pa izrazil neomajno zvestobo mlademu vladarju, ki mu je bila med burimi aplakacijami odposlana vdanostna brzojavka, a sokolska godba je intonirala narodno himno. Ko je bilo prečitanih še dve pozdravni pisma, ki sta jih poslala SKJ in pa Zveza bolgarskih visokošolcev, je najprej pomočnik bana dr. Pirkmajer v banovem in svojem imenu pozdravil akademsko mladino kot bodočo voditelje usode našega naroda in poželil kongresu najodličnejšega uspeha. Ta impozantna manifestacija, ki prinaša prve žarke svita v mrak negotovosti, nemira, razčarovanja in iskanja današnjih dni, naj bo mejnik in izhodišče nove dobe jugoslovenske nacionalne orientacije in dela. Sodobniki so ustvarili našo svobodno domovino, blagopokojni Viteški kralj je zedinil narod, mladim pa je naloženo, da to svobodo očuvajo ter jo oplojeno in srečnejšo obranijo znanstvenim. Doba, ki v nji živimo, kaže znake usodnega razvoja, zato naj se mladina toliko bolj varuje, da ostane pozitivna in konstruktivna. Da bo uspela v tem stremljenju, mora imeti mnogo trdne države za vesti ter dobre volje in optimizma. Za tako mladino se ni v borbi za svobodo zaman prelivala kri, za tako mladino ne trobne zamahe hekatombe kosti padlih junakov. S pozivom, naj se vsi zbero pod praporom jugoslovenske nacionalne mladine, je g. podban končal svoj govor, ki ga je mladina sprejela z živahnim odobravanjem.

Sledilo so pozdravi, ki so jih izrekli dr. Fetičič v imenu Ljubljane in njenega župana, primarji dr. Zalokar v imenu napredne starsinske zveze, z željo, naj bi naši omladinci družili v svojem značaju v celotni tip Jugoslovena, o kakršnem govori Jovan Cvijič, s tipom Slovana ljubezni, dalje dr. Fux za SKJ in inž. Benc za ljubljansko sokolsko župo in Sokola I. Med viharimi ovacijami je delegat Feškoslovaški študentov A. d. a. meč podčrta zgodovinsko vlogo blagopokojnega Vi-

teškega kralja in predsednika Masaryka v zgodovini obeh bratskih narodov in orisal naloge nacionalne mladine v novi dobi. Zastopniku zlate Prage se je v češčini na kratko zahvalil generalni tajnik akcijskega odbora Marušič, nato pa so pozdravili kongres še delegatje Milutinović iz Beograda, Ispanović iz Subotice, Bukša iz Skoplja, Hlinička iz Zagreba, Tomšič iz Ljubljane in zastopnik akademikov iz Trsta, Gorice in Istre.

Mogočen spreved po mestu

Otvoritveno svečanost, ki je bila v celoti ena sama veličastna manifestacija za zmago čiste jugoslovenske misli in za krepko, enotno Jugoslavijo, je oddajal tudi ljubljanski radio. Predsednik Uršič je imel še daljši, globoko zamišljen referat

Manifestacijski zbor na Mestnem trgu

Študentje, njihovi gostje in domače občinstvo je do kraja napolnilo široki trg pred mestno hišo, da se je moral ustaviti na križišču pred rotovžem ves tramvajski in ostali vozni promet. Vrsto govorov je s tribune na stopnišču pred mestno hišo, katere pročelje so krasile narodne trobojnice in grbi vseh treh prestolnih držav, otvoril predsednik kongresa Uršič, ki se je v svojih programatičnih izjavah spominjal dejstva, da je pred dobrim četrstoletjem prav na istem mestu imela svoj prvi veliki zbor narodno-radikalna omladina, ki je tedaj prvič pozdravila v svoji sredi zastopnike mladine vsega jugoslovenskega naroda. Čeprav je med onim in današnjim zborom velika zgodovinska razlika, ju veže vendar tesna duhovna kontinuiteta. Kar je bilo tedaj še revolucionaren program, je danes ustvarjeno dejstvo, naloga današnje generacije pa je, da še treba, tudi s krvjo obrani priborjeno svobodo. Nacionalna akademska mladina je izbrala Ljubljano za mesto svoje manifestacije predvsem zavoljo tega, ker je ta del naše skupne domovine najbolj ekspoziran ter je bil že od nekdaj interesna sfera raznih tujih sil. Z zborovanjem v Ljubljani so hoteli naši visokošolci dati simboličnega izraza svoji trdni odločnosti, da ohranijo in obranijo ta mejnik, ki tvori Evropi obnem vrata na Balkan, Balkanu in jugoslovenstvu. Govor, ki ga je zbrana množica ponovno prekinjala z iskrenim odobravanjem, je predsednik zaključil z zagotovilo, da bo na veke ostal ideal naše akademske mladine: nacionalno in državno enotna, socialno pravična, nasproti vsemu svetu suverena, velika, močna Jugoslavija.

Glavni tajnik Marušič je imel nato pomemben govor o blagopokojnem Viteškem kralju in je izjavljala, polna goreče vneme, zaključila s sveto zaobljubo, da bo nacionalna akademska mladina do zadnje kaplje krvi ostala zvesta idejam velikega vladarja. Nato so se zvrstili pozdravni nagovori. Mestni svetnik dr. Fetičič je v imenu župana in Ljubljane vnovič izrekel dobrodošlico vsem mladim gostom iz vseh naših vseučiliških mest, nato pa so govorili študentovski delegatje Milutinović iz Beograda, Marinković iz Zagreba, Pavle Denkov kot zastopnik bolgarskih visokošolcev v Jugoslavijo, Dobriča iz Zagreba in imenu jugoslovenske mladine iz zasedenega ozemlja, Plečič iz Skoplja, Radojčić iz Subotice in Tomšič iz Ljubljane. Največje navdušenje zborovalcev je izzval mladi, temperamentni Bolgar, ki je pozival svoje jugoslovenske tovaršice na delo za ustvaritev velike, močne, enotne Jugoslavije, o kakršni je sanjal tudi pokojni Stamboliški.

Malo pred eno je predsednik Uršič zaključil impozantno manifestacijo s prisego, da bodo študentje kralju Aleksandru na veke čuvali njegovo Jugoslavijo. Sokolska godba je še enkrat zaigrala nacionalno himno, nato pa se je vnovič uredila povorka, s katero so omladinci odkorakali na Kongresni trg, kjer je bil razhod.

Popoldanski referati

Popoldne ob pol 16. uri je pričel delovni del kongresa, ki je obravnaval v dveh referatih nacionalno-politična vprašanja in delo jugoslovenske nacionalne omladine za naše narodne manjšine. V prvem referatu Subotičana Stefanova se je v splošnem posebej obravnavalo tolmačenje nazorov naše akademske omladine o jugoslovenski državi in omladinski misli. Referat je bil skrbno sestavljen, temelji je na zgodovinskih dejstvih in je referent smotreno izvajal z upoštevanjem tudi novejših zgodovine in sedanjega stanja smernice za bodočo delo akademske mladine. V živahni debati po referatu so se v mnogih točkah iznesli še obširne pojavitve. Posebej je podčrtati, da so se z velikim zanimanjem in pripravljeno udeleževalo debate tudi študentke, ki so dokazale, da se enako kot njihovi tovaršiči zanimajo za vsa, ne samo specialna ženska vprašanja današnjega časa.

Naslednji referat g. Brutuljića je bil posebej zanimiv v toliko, ker je dokazal, da se za najbitnejša vprašanja našega narodnega življenja, to je za narodne manjšine, živo

o idejnih osnovah gibanja jugoslovenske nacionalne akademske mladine, nato pa se je na letnem telovadišču zbrala vsa množica zborovalcev v impozantnem spreved, ki je krenil s Tabora do kavarnе Evrope in mimo glavne pošte pred magistrat, kjer se je nato vršil velik javen shod visokošolcev in občinstva. Sprevedu na čelu je stopala sokolska godba, nakar so akcijskemu odboru, zastopnikom univerz, delegatom vseh nacionalnih društev in pestri, slikoviti skupini narodnih noš sledili slušatelji iz Skoplja, Subotice, Zagreba, Beograda in Ljubljane. Nekako sredi cel kilometra dolgega spreveda je igrala tudi vojaška godba, na vsej dolgi poti pa je tvorilo občinstvo špalir in simpatično pozdravljalo mlado Jugoslavijo.

Sestanek akademskih starešin

Zvezdi je bil sinoči pozdravni večer delegatom jugoslovenskih akademikov, združen s sestankom akademskih starešin zanimajo tudi akademiki na jugu. Tudi ta referat je bil v skrbni sestavi oprt na mnoge zgodovinske in statistične podatke in je referentno uspelo prikazati težko borbo naših ljudi v Italiji in Avstriji, obenem pa njihov obdobjevanja vreden optimizem in vztrajnost. Vsega našega naroda odločna zahteva je, da se dajo naši narodni manjšini vsaj take pravice, kakor jih uživajo tuje manjšine pri nas.

Akademiki, ki niso prisostvovali popoldanskim razpravam, so porabili čas za ogled mesta in okolice.

Za naš Jadrán in mladi rod

Ljubljana, 12. maja. Bila je današnja materinska nedelja praznik naše mladine, tako lep, kakor smo si ga mogli le želeči. V bujnem pomladnem okrasju, vsa zelena in sveža, z zastavami poživljena, od solca obsijana je Ljubljana doživela manifestacijo, ki je tisoče in tisoče ljudstva, zbrana na Kongresnem trgu in potem v gostem špalirju po glavnih ulicah navdušila in močno utrdila v zavesti, da pod okriljem Jadranske straže raste nov rod, ki se bo vse drugače kakor mi zavedal, kaj nam je Jugoslavija in kaj je Jugoslaviji sinji Jadrán.

Lepa akademija

Za uvod k prazniku so podmladki ljubljanskih šol in zavodov pokazali na veliki akademiji v Unionu, koliko lepega jih naučijo marljivi vzgojitelji. Da bi podrobno obravnavali izredno pestri spored, nam je nerodno, ker se bojimo zamere. Res je namreč, da zaslužijo prav vsi topla pohvala. Bilo je mnogo lepega petja in godbe. Rajalni nastopi in plesi v narodnih nošah so poživljali večer, čuli smo govor in deklamacije, zaključila pa je akademijo lepa alegorija z državno himno, ki jo je pela vsa dvorana. A dvorana je bila polna, da je bilo kar vroče, saj je že mladine, ki je nastopila, bilo nič manj kakor 850. In občinstvo ni štedilo s pohvalo, pa menda tudi ni prehudu zamerilo, če večasi ni bilo tiste tišine in pozornosti, kakor jo sicer hočemo pri velikih koncertih. Poleg občinstva in kraj. odbora so prisostvovali akademiji ugledni predstavniki, tako zastopnik divizionarja general Jovanović, župan dr. Ravnihar, konzul Sevcik in mnogi drugi.

Glavna skupščina oblastnega odbora

V dvorani Trgovskega doma so se danes po poldnevi zbrali delegati oblastnega odbora JS in glavni skupščini. Dvorana, ki je modro poslikana, je bila za zbor najprimernejše izbrana. Oder je bil okrašen s kipecem kralja Petra II, s trobojko, z lovornjem in cipresami. Točno ob desetih je skupščino otvoril predsednik, g. pomočnik bana dr. Otmar Pirkmajer. Pozdravil je delegate, ki jih je okrog 100 prišlo z dežele, posebej pa še zastopnika bana načelnika prof. Breznika, generala Jovanovića kot zastopnika komandanta divizije, rektorja Samca, podžupana Jarca, dalje delegacije, ki so zastopale: učiteljsvo, Narodno odbrano, rezervne oficirje in dobrovoljce, Klub koroških Slovencev, Zbornico za TOI, JČ ligo, Kolo jugoslovenskih sester, tisk. Še prav posebno dobrodošlico je izrazil delegatoma izvršnega odbora Jadranske straže iz Splita

iz vseh naših univerzitetnih mest. Poleg drugih odličnih predstavnikov našega javnega in kulturnega življenja so bili v lepem številu navzoči zlasti univerzitetni profesorji naših univerz. Večer je otvoril predsednik Zveze naprednih akademskih starešin g. dr. Zalokar, ki je v svojem govoru med drugim poudarjal potrebo čim tesnejšega sodelovanja med vsemi tremi jugoslovenskimi univerzami.

Ljubljanski župan dr. Ravnihar je pozdravil starešine in akademike, želeč jim nele prijetnega bivanja v beli Ljubljani, marveč tudi uspeha pri stremljenju za sodelovanjem vse jugoslovenske inteligence. Predsednik dr. Zalokar je nato v kratkih potezah podal historiat Zveze jugoslovenskih naprednih akademskih starešin. Poudarjal je med drugim, da je Zveza edinstvena samostojna in nepolitična organizacija, ki veže napredno inteligenco, brez ozira na politično gledanje posameznika, samo na osnovi jugoslovenskega programa, jugoslovenske državne ideje. Podčrtal je potrebo, da bi se enake organizacije ustanovile tudi po drugih pokrajinah države.

Po navdušenem pritrujevanju predsednikovim izjavam je direktor Srednje tehnične šole g. Reiser obravnaval današnji najtežji studentski problem, njegovo materialno stran. Govorili so še univ. prof. dr. Iličič in dr. Laza Popović iz Zagreba ter dr. Nikola Popović iz Beograda. Zlasti slednji je energično podčrtal potrebo, da se organizira jugoslovenska inteligenca, ki bo znala kritično presojeti politične in vse druge pojave v našem javnem življenju.

Nj. Vel. kralju Petru II. je bila odposlana naslednja udanostna brzojavka: »Jugoslovenski intelektualci iz Beograda, Zagreba in Ljubljane, zbrani ob priliki kongresa nacionalne omladine, zagotavljajo Vaše Veličanstvo o svoji nepokolebljivi volji, stati na braniku prestola, države in nacije. — Za »Zvezo naprednih starešin« predsednik dr. Zalokar.

Po zborovanju je bila v dvorani ljubljanskega kluba skupna večerja, ki jo je Zveza naprednih starešin priredila stareši-

nam iz drugih jugoslovenskih mest ter predstavnikom na omladinskem kongresu zbrane akademske generacije. Večer, ki mu je prisostvoval tudi minister dr. Kramer, predsedoval pa primarji dr. Zalokar, je potekel v prijetnem tovariškem razpoloženju ter je utrdil ali na novo navezal mnoge osebne stike, ki bodo brez dvoma mnogo pripomogli, da se prej ali slej realizira misel nepolitične organizacije jugoslovenskih starešin v vsej državi. Stori pa je koristno delo tudi v ustvarjanju atmosfere zaupanja in razumevanja med starejšimi in najmlajšimi akademskimi generacijami.

Na Kongresnem trgu

Ves Kongresni trg je bil sličen živemu mozaiku. Tam gori od veličastne fasade munske cerkve do Filharmonije, zgoščeno zlasti pred univerzo in okrog spomenika sv. Trojice je v ogromnih kolonah razporejena stala mladina ljubljanskih in okoliških šol. Nežna otročad, ki črpa prvo znanje v osnovnih šolah, dijaštvo meščanskih in strokovnih šol, vse do maturantov in brhkih maturantic je bilo na Kongresnem trgu zbrano v mogočnem razporedu, za katerega je po pravcatem generalštabnem načrtu skrbel g. prof. Trošt. Slika, ki mora ostati nepozabna. Sredi Kongresnega trga ob Lavrenčičevi hiši je stal širok oder, ves opasan z državno trobojko, na njem bel kraljev kip na visokem črnem podstavku, palme, zastave na visokih rdečih drogovi. Pred oder so postavili mladi poročščaki s kumicami, pribojniki in poverjeniki, zastave pa so počivale na mizi na odru. Nekaj višje od odra je bila postavljena godba Sloge pod vodstvom Heriberta Svetla, poleg nje pa krepki, številni pevski zbor II. državne realne gimnazije pod vodstvom prof. Svaigerja. Reditelji niso imeli dosti dela, ker je učiteljsvo samo skrbelo, da se je načrt izvrševal v redu. Za častno stražo so oder obstopili skvati s svojimi prapori. Mnogi člani Jadranske straže in predstavniki narodnih organizacij so se pridružili skupščinarjem. Spredej sredi mladine je silno močno poživljaj slikovitost ogromne skupine oddelk častnikov v novih paradnih uniformah. Pa tudi mladina sama je bila kakor majcena armada. Na glavah čepice, na rokavih emblemi JS. Pod razcvetelimi

boru, še zlasti neumornemu tajniku dr. Zeljku Jegliču, vsem ogrankom in poverjeništvom, posebej funkcionarjem našega podmladka. Podmladki so dosegli v naši banovini številčno skoraj že svoj višek, saj je le še malo šol brez njih. Nekatere občine so s svojimi podporami okrepile mladinski sklad. Bile so to občine le iz malega števila naših srezov, nikakor ne najbogatejše. Naj bi njihov zgled podžgal tudi druge. Sedanje delo oblastnega odbora je v veliki meri posvečeno pripravam za kongres v septembru. Venomer pa se odbor trudi, da uresniči svojo glavno programatično točko: lastni dom na Jadranu.

Predsednikov govor je skupščina sprejela z odobravanjem. Ker pa se je že približala ura izročitve praporov na Kongresnem trgu, je predsednik povabil vse navzoče, da se korporativno udeležijo slovesnosti.

Nagovor predsednika g. podbana dr. Pirkmajerja

— Dragi mladi stražarji! spoštovani prijatelji in člani Jadranske straže! Ali se nam ne širi srce ob pogledu na to mogočno krdo mladih jadranskih stražarjev? Ali nas ne navdaja ponos in zadovoljstvo ob navdušenju, ki sije iz oči in obraza 10.000 mladih bitij, ki so složna v eni misli in v eni želji, da je Jadrán naša svetinja, naša nada in naša svetla luč, ki nam sveti v mraku današnjega dne in izvajal:

Mi, ki ne živimo ob morju, morje malo poznamo in ne moremo pojmiti njegovega pomena za nas. Toda vsa naša gospodarska in kulturna miselnost bi počivala na nedostatnih temeljih, ako ne bi vpoštevali pomorskega momenta, vse naše gospodarsko udeleževanje pa tudi kulturno stremljenje bi se kretalo po nepravih tirih, ako ne bi jemali v račun nebrojnih možnosti in neizogibnih potreb, ki jih daje pomorska lega naše lepe zemlje. Dragi mladi stražarji! Vsi vemo, da je Jadránsko morje naše, ali prav naše bo šele takrat, kadar bo slehernemu

Jugoslovenu prešlo v kri in meso, da je to morje naša prvenstvena potreba, brez katere nam ni življenja ne obstanka! Naša organizacija polaga posebno važnost na to, da se mladina že zgodaj prepriča, da je dramsko pomorsko miselnostjo, ker ve, da bo v bližnji bodočnosti ves narod v našem taboru, prežet z istim duhom in z istim navdušenjem za naše morje in po morju za lepšo bodočnost Jugoslavije.

Morje so pljuča vsake države. Stari Rimljanj so imeli izrek: živere non accese est, navigare necesse est; to se pravi: morje je potrebnejše od življenja, brez morja za državo ni življenja.

Zato moramo biti hvalni nebrojnim žrtvam, ki so jih položili na oltar domovine naši nesmrtni junaki, ki so nam ustvarili svobodno domovino in ohranili naš jugoslovenski Jadran. Samo ena je domovina — njej naj bodo posvečene naše mlade sile, njej naj velja utrip naših src, danes in vekomaj!

Stražarji Jadrana! Pred nami lebdijo svetli zglede poštrevnosti in ljubavi do naroda in domovine. Naš Viteški kralj Aleksander v delu in v žrtvah za narod ni poznal mej. Njegova zapuščina nam je danes edina uteha in najjača opora, da ne omagamo. Zato je danes tem večja naloga Jadranske straže in zlasti njenih pomladkov, ki morajo postati najčvrstejša opora mlademu kralju Petru II., vrhovnemu pokrovitelju. Živel Nj. Vel. kralj Peter II.!

Vsa mladina, vsa množica se je odzvala z navdušenjem. Godba je intonirala himno in z mladinskim zborom druge realne gimnazije so tisočera mlada grla prepevala, da je donelo kakor koral. Potem pa je stopil v ospredje stolni kanonik dr. Opeka in izpregovoril:

Ne samo s četrtro zapovedjo, temveč tudi s svojim zgledom je Krist zapovedal ljubiti domovino. Ustvarjal je dobroto, ljubil je galilejske gore in puščave, ljubil je domača polja in vinograde, s trsjem in klasom je razlagal svojim najgloblje verske skrivnosti. Nad vse pa je ljubil Tibejsko morje, največ je bival ob njem. Mladi moji, drage so vam gore in višine, toda nad vse drago vam je veličastno morje. Veste, da je morje domovini temelj moči, zaklad lepote, vir zdravja, trdnjava varstva in miru. Organizirajte se, da bi čim bolj razumeli njegov pomen in po svoje pomagali okoliščanju z morjem. Rastite v junake, ki bodo v potrebi znali dati kri in življenje za morje. Srčno rad blagoslovim vaše zastave, saj vem, da pomenujete trdno skupnost, saj so znamenje enega duha in srca, moči in poguma. Kjer vira zastava, je udama sila, tam srca ne trepete večja strahu pred bojem in žrtvijo. Zastave pomnijo zvestobo: kdor zbeži od njih, je izdajca. Blagoslov vaših zastav je blagoslov vaše lepe skupnosti, poguma, zvestobe v sveti službi domovine. Zato bom iz polne duše in srca poklical blagoslov na vaše zastave!

prvenstveni važnosti Jadranskega morja za našo zemljo.

Pot, ki nam jo je pokazal Veliki Pokojnik, mora hoditi JS, a pri tem poklanjati največjo pažno bodočnosti našega naroda, naši mladini. Zajeti hoče mladino v vsej državi in stvoriti to mladino jugoslovensko, zdravo po duhu in telesu, močno in edino po nacionalni zavesti. To naj bo branik, ki ga postavi JS v spomin Prvem Čuvarju Jadrana in naj bo ščit ljubljenu Najvišjemu Pokrovitelju.

Jadranskemu problemu in akciji JS naj v bodoče vlada in vsi odočujoči činitelji posvetijo pažno, ker je glede na gospodarsko stanje države še zlasti potrebno, iskati novih poti za izboljšanje gospodarskega stanja.

JS dravske banovine smatra najkrajšo železniško zvezo dravske banovine z morjem in avtomobilsko zvezo med Ljubljano in Sušakom za najvažnejši gospodarski problem svojega področja ter bo vložila vse napore,

da se to vprašanje v najkrajšem času popolno reši.

Pri volitvah je bila sprejeta naslednja kandidatska lista: predsednik: dr. Pirkmajer Otmar, pomočnik bana; upravni odbor: Bekš Joža, šef davčne uprave, Breznik Josip, načelnik posv. odd. banke uprave, Brilih Janko, prosvodja, dr. Červinka J., primarij, Novo mesto, dr. Dular Milan, direktor velesjaja, Gogala Josip, direktor trgovske šole, dr. Hlavaty Robert, zdravnik, Jančigaj Franc, mag. direktor, dr. Jeglič Zeljko, svetnik drž. žel., Jelacina Ivan, predsednik Zbornice TOI, Jovanović Jovan, brigadni general, Kmet Nada, zasebnica, Kos Tone, uradnik Zadr. gosp. banke, Majcen Ciril, predsednik Zveze gostilniških združenj, Marjanovič Hubert, tajnik učiteljskega, dr. Murko Vladimir, uradnik Mestnega hranilnice, Orožen Franc, sodnik Okrožnega sodišča, dr. Petrič Karel, direktor Higijenskega zavoda, dr. Pirjevec Karel, direktor tre. akademije, Pirnat Viktor, referent banske uprave, Pogačnik Josip, tajnik

TPD, dr. Slokar Ivan, generalni direktor Zadr. gosp. banke, Soss Karel, predsednik Zdrženja trgovcev, polkovnik Tartaglia Kvintilijan, komandant žand. polka, Znidarčič Josip, sreski načelnik, dr. Vovk Janko, odvetnik na Jesenicah, eno mesto pa je rezervirano za univerzo. Nadzorni odbor: Betriani Božidar, sreski šol. nadzornik v Kočevju, Jelderlinič Tomo, učitelj meš. šole na Viču, Keršovan Vekoslav, upravnik policije, Cugmus Josip, žel. direktor, dr. Pintar Ivan, zdravnik, dr. Oblak Ciril, odvetnik, dr. Zupančič Niko, minister v pokouju.

Na predlog prosvetnega šefa prof. Breznika je bila Nj. Vel. kralju poslana še posebna brzojavka, ki navaja, da je razvitju 41 praporov ljubljanskih šol in zavodov prisostvovalo 12.000 dijaštva in prav toliko občinstva in vsi izražajo mlademu vladarju svojo zvestobo in vdanost. S toplo zahvalo je nato dr. Pirkmajer zaključil glavno skupščino.

Konec zasedanja Balkanske zveze

Včeraj so zunanji ministri Balkanske zveze končali svoja posvetovanja v popolni soglasnosti — V tesnem sodelovanju z Malo antanto bo Balkanska zveza ščitila red in mir na Balkanu

Bukarešta, 12. maja. r. Zasedanje sveta Balkanske zveze je bilo s sinočnjo sejo v glavnem že zaključeno. Jugoslovenski zunanji minister in predsednik vlade g. Jevtić je že sinoči odpotoval. Danes so ostali trije zunanji ministri skupno s pomočnikom jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Purićem razpravljali še o nekaterih gospodarskih vprašanjih, ki jih je predložil gospodarski svet Balkanske zveze. Zaključni komunique o zasedanju Balkanske zveze bo objavljen šele jutri.

Kolikor se je moglo dognati, so zunanji ministri Balkanske zveze posvetili posebno pozornost mednarodnim vprašanjem, ki se nanašajo na ureditev Podunavja.

V središču razprav je bila zlasti sklenitev podunavskega pakta ter vprašanje zopetne obozičnosti Avstrije, Madžarske in Bolgarije. Po informacijah iz poučnih krogov so zunanji ministri Balkanske zveze zavzeli stališče, da je povečanje obozičnosti teh držav, ki se na tihem že delj časa več ali manj pripravljajo, nedopustno, ker je v nasprotju z določbami mirovnih pogodb in ker bi to dalo samo nove pobude revizionistični propagandi, kar bi moglo izzvati še večjo zmedo in še bolj napet položaj. Morebitno obozičnost bi Balkanska zveza mogla odobriti samo tedaj, če bi prizadele države podale realna jamstva in se odrekle vsaki teritorialni reviziji. Vsa-ko debata o taki reviziji Balkanska zveza že v naprej odklanja. Sklenjeno je bilo, da bo Balkanska zveza sporočila to svoje stališče vlesilam in jim obenem predložila točne in zanesljive podatke o skrivnem obozičevanju Avstrije, Madžarske in Bolgarije. Za enkrat odklanja Balkanska zveza neposredna pogajanja s temi državami.

V zvezi s tem je bilo govora tudi o povratku Habsburžanov. Balkanska zveza je v tem pogledu v celoti osvojila stališče Male antante, ki slej ko prej odločno odklanja obnovo habsburške monarhije.

Končno so v nizu vprašanj, ki so na dnevnem redu, obravnavali tudi vprašanje zblizanja držav Balkanske zveze z Italijo. V zvezi s tem je bilo govora tudi o sredozemskem varnostnem paktu, pri čemer so z zadovoljstvom ugotovili, da so se v zadnjem času v znatni meri izboljšali odnošaji med Francijo in Italijo na eni ter Italijo in Jugoslavijo na drugi strani.

Popolna solidranost držav Balkanske zveze je prišla do izraza tudi v ponovnem sklepu, da bo Balkanska zveza v vseh mednarodnih vprašanjih kar najtesneje sodelovala z Malo antanto, ker vidi samo v takem sodelovanju najzanesljivejšo jamstvo za red in mir v tem delu Evrope.

Zasedanje je končano

Bukarešta, 12. maja. AA. Danes ob 13.30 se je končalo zasedanje sveta Balkanske zveze. Po končani seji je rumunski zunanji minister g. Titulescu dal poročevalcem listov tole izjavo:

Končali smo politično konferenco s popolnim sporazumom. Jutri bomo nadaljevali proučevanje gospodarskih vprašanj. Jutri popoldne bo izdan sklepni komunique. Jutrišnjim razgovorom bodo prisostvovali tudi zastopniki gospodarskih odsekov sveta, in sicer podpredsednik turškega parlamenta Hasan Sakar, bivši grški minister Harasilis, pomočnik jugoslovenskega zunanjega ministra dr. Božidar Purić in predsednik rumunskega odseka g. Tabakovič.

Jevtić zadovoljen

Bukarešta, 12. maja. AA. Po včerajšnji popoldanski seji sveta Balkanske zveze je dal jugoslovenski predsednik vlade in zunanji minister g. Jevtić na vprašanje novinarjev tole kratko izjavo:

Da, zelo sem zadovoljen! Izdelali smo v vsakem pogledu popoln komunique, ki ga boste brali jutri.

Zveza balkanskega tiska

Bukarešta, 12. maja. AA. Na pobudo šefa rumunskega tiskovnega urada g. Dragaja so zastopniki tiskovnih uradov držav Balkanske zveze na posebni konferenci izmenjali misli, da se dožene najboljši način za ureditev odnošajev med tiskovnimi uradi in tiskom med štirimi državami Balkanske zveze. Na konferenci so se popolnoma sporazumeli. Sprejeli so na znanje predlog sindikata rumunskih novinarjev,

ki predlaga ustanovitev skupne organizacije zastopnikov tiska štirih držav, da se na ta način izboljša obveščanje javnega mnenja teh držav v vseh vprašanjih, ki se tičejo njihovega političnega, gospodarskega, socialnega in kulturnega življenja. V kratkem bo tudi predlog o ustanovitvi tiskovne antante izročen v proučitev novinarskim ustanovam prizadetih držav.

Povratak g. Jevtića v Beograd

Beograd, 12. maja. AA. Danes ob 17.30 se je vrnil iz Bukarešte predsednik vlade in minister zunanjih zadev gosp. Bogoljub

Jevtić. Na obmejni postaji Zombolji so predsednika vlade g. Jevtića pozdravili zastopniki rumunskih krajevskih oblasti in prometni minister g. Vujić, ki mu je potoval naproti.

V Bukarešti bo zastopal predsednika vlade pomočnik ministra dr. Božidar Purić, z njim pa ostane v Bukarešti tudi dr. Slavko Kojić, osebni tajnik g. Jevtića.

Na beograjski postaji so sprejeli predsednika vlade g. Jevtića pravosodni minister dr. Dragotin Kojić, turški poslanik AH Hajdar Aktaj, grški poslanik Mellas, rumunski poslanik Guranescu, svetnik francoskega poslanstva Knobel ter višji uradniki zunanjega ministrstva.

Lavalov uspeh v Varšavi

Razgovori v Varšavi so znova učvrstili francosko-poljsko zavezništvo in razjasnili vse nesporazume

Varšava, 12. maja. r. Razgovori, ki jih je imel francoski zunanji minister Laval s poljskimi državniki, so bili sinoči končani. Kakor soglasno ugotavljajo v francoskih in poljskih krogih, so rodili ti razgovori popolen uspeh. Lavalu se je posrečilo razpršiti pomisleke poljske vlade glede francosko-ruskega zblizanja, na drugi strani pa so poljski državniki pojasnili Lavalu smisel in značaj sodelovanja Poljske in Nemčije. V varšavskih političnih krogih zatrjujejo, da je Laval pozval Poljsko k sodelovanju pri sklenitvi kolektivnega varnostnega pakta, ki bi, sloneč na osnovi medsebojnega posvetovanja, obsegal vso vzhodno Evropo, baltske države in Malo antanto. Ta pakt ne bi vseboval določb o medsebojni pomoči. Poljska vlada se glede tega predloga še ni izjavila, vsekakor pa so v poljskih političnih krogih prepričani, da so razgovori dosegli svoj cilj in da je francosko-poljsko zavezništvo po Lavalovem posetu v Varšavi znova okrepjeno in poglobljeno.

O razgovorih je bil izdan naslednji uradni komunique:

Prijateljski razgovori, ki so se nadaljevali med zunanjima ministroma gg. Beckom in Lavalom za Lavalovega bivanja v Varšavi, so dali poljskemu in francoskemu zunanjemu ministru priložnost za odkrito in prisrčno izmenjavo misli o glavnih vprašanjih splošnega značaja, posebno pa o tistih, ki ta trenutek zahtevajo po-

zornost obeh vlad. Proučevanje vprašanj, ki se je tako začelo, je bilo prežeto s čuvstvi vzajemnega zaupanja in iskrenega medsebojnega razumevanja. To je omogočilo obema ministroma ugotovitev obojestranskih prizadevanj za doseganje istega cilja: ohranitev miru in evropske varnosti s organiziranjem širokega mednarodnega sodelovanja, odprtega vsem, ki hočejo sodelovati. Francoski in poljski zunanji minister se veselita, da moreta dati v službo miru svojo voljo do tesne solidarnosti, izražene v francosko-poljski zvezi.

Laval je danes odpotoval iz Varšave v Moskvo, kamor prispe jutri dopoldne ob 9.30. Za čas svojega bivanja bo gost sovjetske vlade ter bo stanoval v palači moskovskega zunanjega ministrstva Spiridonovskaja. Najbrže bo že jutri takoj po Lavalovem prihodu svečano podpisana francosko-ruska pogodba, nakar bo Litvino priredil na čast Lavalu velik banket. V terek bo Laval razgledal Kremenj ter imel sestanek s predsednikom sveta L. d. skih komisarjev Molotovim. Tega sestanka se bo udeležil tudi Stalin.

Varšava, 12. maja. AA. Francoski zunanji minister Laval je sprejel včeraj na francoskem poslanstvu po vrsti britanskega, italijanskega in sovjetskega poslanika, nato pa belgijskega, češkoslovskega, jugoslovenskega in rumunskega, ki jih je informiral o poteku razgovorov s poljskimi državniki.

Avstrija hoče monarhijo

Senzacionalne vesti o nameravani spremembi avstrijske ustave — Zaenkrat bi naj eden izmed Habsburžanov postal regent

Bukarešta, 12. maja. p. V tukajšnjih diplomatskih krogih, ki so se zbrali v Bukarešti v zvezi z zasedanjem Balkanske zveze, je izzvala veliko senzacionalno vest, da je danes predsednik avstrijske republike Miklas obvestil predsednika italijanske vlade Mussolinija, da namerava avstrijska vlada še to jesen izpremeniti svojo ustavo. Namesto predsed-

nika republike, odnosno zvezne države, kakor se imenuje Avstrija po sedanjih ustavi, naj bi se uvedlo regentstvo. Prvi regent naj bi bil nadvojvoda Evgen ali kateri drugi član bivše habsburške dinastije. Rumunski zunanji minister Titulescu, ki predseduje zasedanju Balkanske zveze, v razgovoru z novinarji te vesti ni demantiral.

Letna skupščina SKJ

Jugoslovensko Sokolstvo podaja obračun svojega dela v preteklem letu

Beograd, 12. maja. p. V veliki dvorani Nabavljalne zadruge so se sestali danes predstavniki jugoslovenskega Sokolstva, da položijo račun o svojem delu v preteklem poslovnem letu. Temu odločnemu zboru sokolskih delavcev so prisostvovali tudi poslanci slovskega Sokolstva, med njimi zastopniki češkoslovskega, poljskega in ruskega Sokolstva ter bolgarskih Junakov.

Zborovanje je vodil prvi podstarosta SKJ br. Gangl, ki je ugodoma pozdravil odlične zastopnike slovskega Sokolstva, zastopnika Nj. Vel. kralja, polkovnika Rodovića, zastopnika Nj. V. kneza namestnika generala Svetozara Tomića, ministra za telesno vzgojo dr. Auerja, zastopnika predsednika vlade ministra Hasanbegovića, zastopnike vseh ostalih ministrstev ter številne zastopnike nacionalnih in kulturnih organizacij. Med velikimi ovacijami je prežidal udanostno brzojavko Nj. Vel. kralju, nato pa posvetil tople besede spominu velikega kralja Ureditelja, ki mu dolguje zlasti Sokolstvo toliko zahvale in čigar tragično smrt bo vedno obžalovano. Med viharnim pritrjevanjem je izjavil, da bo Sokolstvo zvesto čuvalo njegovo oporoko in vsikdar sledilo nje-

govemu vzvišenemu zgledu dela za narod in domovino.

V svojem nadaljnjem govoru je g. Gangl podal obširen pregled o delu in razvoju jugoslovenskega Sokolstva, ki priča, da je sokolska ideja globoko ukoreninjena v vseh plasteh jugoslovenskega naroda ter da Sokolstvo uspešno prodira tudi tam, kjer mu je bil še do nedavna dostop skoro popolnoma nemogoč. Obširno in podrobno obrazloženo poročilo je bilo že prej natisnjeno in razposlano vsem župam.

Nato so pozdravili sokolsko skupščino zastopnik češkoslovskega Sokolstva br. Kepl, zastopnik bolgarskih Junakov Mičev in zastopnik ruskega Sokolstva br. Dreiling. S tem je bil slavnostni del skupščine končan. Popoldne so se vršile razne sokolske prireditve, zvečer pa je bila slavnostna akademija na Kolarčevi univerzi. Jutri bodo posamezni odseki nadaljevali podrobno delo in razpravljali o posameznih organizacijskih problemih ter pripravili zaključna poročila in sklepe za poslovni del plenarne skupščine.

Spominjajte se CMD!

Izročitev praporov

Ko je g. dr. Opeka opravljal obredne molitve, je godba zaigrala koral. Po blagoslovitvi je nastopil svečani trenutek, pričakovani z največjo pozornostjo. Predsednik dr. Pirkmajer je nagovoril zastavonoše:

— Zastavonoše! Izročam vam svetlo znamenje naše skupnosti, naših vročih želja in našega poštrevovalnega dela, izročam vam svete prapore PJS, da jih zvesto varujete in čuvate v ponos našim mladim stražarjem in čuvaricam našega morja, v čast naši svobodni domovini Jugoslaviji in njenemu narodnemu kralju, našemu vrhovnemu pokrovitelju, ter v blagor našega jugoslovenskega Jadrana! Vodite svoje mlade čete preko vseh zaprek do mogočnega cilja velike pomorske sile Jugoslavije in vaši prapori naj vsakogar vedno opominjajo: Žrtve za naš Jadran vse, a našega Jadrana, sinjega Jadrana nikdar in nikomur ne!

41 mladih praporščakov prevzame prapore

Takoj nato so začeli prihajati na oder po točnem vrstnem redu mladi praporščaki fantje kakor dekleta z botri in botricami. Prvim trem praporom je kumoval izvršni odbor JS v Splitu in delegat dr. Jerić je na vse tri privezal krasne trake, ob tem pa izrekel geslo: »Za pomorsko silo Jugoslavije!« Slično geslo so izrekli tudi ostali botri in botrice, ki so privezali svilene, vezene trakove. Vsak praporščak je ob prevzemu prapora iz rok predsednika poljubil simbol moči in slave in vzklikal: »Čuvajmo naše morje!« Izročanje je šlo naglo od rok, bili pa so vmes prizori, da so jih zlasti oni v bližini motrili res iskreno vznemirjeni.

Botri in botrice

Poleg izvršnega odbora JS so kumovali gospe in gospodje: Sonja Radonićeva, Milica Reiserjeva, Drago Kosem, inž. Dedečkova, Marija Jevčeva, Cenka Volkova, Elizabeta Majerjeva, Josip Šilih, Mira Engelmanova, Marija Pirkmajerjeva (dvakrat), Marija Tadarjeva, Stanislava Worina, Marija Muscrjeva, Stanko Knez, ga. Požarjeva, Stanko Rožman, Andrej Ažman, Gusti Gorjupova, Miroslava Leitgebova, ga. Batelinova, Matilda Turkova, Francka Hodnikova, Luiza Mergenthalerjeva, g. Kisovec, Suzana Omeževa, Cecilija Krašnerjeva, Angela Poženclova, ga. Mohorićeva, ga. Hočvarjeva, Jožica Zajčeva, ga. Skubicova, prof. dr. Blaž Svetel, ga. Olup, Albin Smrkolj, Jerica Podobnikova in Marija Stupica.

Vedno bolj se je množil gaj pestrih praporov pred odrom. Ko so bili vsi zastavonoše spet na svojem mestu, je pogled na navdušeno mladino tako prevzel dostojanstvenike na odru, da se niso mogli vzdržati glasne hvale: »Krasno, nepopisno!« Slednjič je stopil na oder čili praporščak L. realne gimnazije Radko Švajger z zastavo v roki in je

Pohod mlade armade

Svečanost na Kongresnem trgu je bila zaključena. Toda najučinkovitejša manifestacija se je šele zdaj razvila z zmagovalnim pohodom po mestu. Za godbo so se uvrstili prapori s spremstvom, nato v družbi članov oblastnega odbora številni dostojanstveniki, takoj za njimi pa se je začel odvijati ogromni klopotč mladine s Kongresnega trga. Sprevod je šel ob zvokih koračnic po Šelenburgovi ulici, po Aleksandrovi in Bleiweisovi cesti. Vseposvodi je bil špirl tako gost, kakor ga že od sokolskega zleta nismo videli. Bilo je pozdravljanja, mladina je vzklikala, nekatere dame so metale cvetje.

Pred palačo banske uprave so se praporščaki postavili v dolgo vrsto, ob njih občinski odbor, predstavniki, delegati, mnoge dame. Godba je svirala koračnic o pomladka, ki je stopal mimo v dolgih, dolgih koloah. Trikrat se je morala godba oddahniti, minilo je pol ure, minilo tričetrt, toda četverstopi fantov in deklet z 41 osnovnih, meščanskih, strokovnih šol in gimnazij so se pomikali v naglem pohodu mimo zastav kakor živa reka, vse razigrano, razgretu, glasno in zdravo. Še to: ta pohod je bistrempo opazovalcu odkril pravo socialno sliko Ljubljane in okolice. Točno eno uro se je mimo praporov vr-

glasno izgovoril: »Gospod predsednik, ponosni sprejemamo sveto naše znamenje in varovali ga bomo verno, poštrevovalno in zvesto do poslednjega diha ter z njim nemo klicali slehernemu Jugoslovenu: Čuvajmo naše morje!«

Zaključna beseda načelnika prof. Breznika

Mladina je vzklikala in mahljala z rokami. Kakor šumenje morja, kakor valovje, ki se dviga, odbija od brega in vrača, tako se je prelivalo vzklikanje tisočev in tisočev. Izpregovoril je še dr. Despot. Sporočil je pozdrave iz Splita. Ko se je spominjal največjega junaka, Viteškega kralja, in ko je zaključil z vzklikom: »Jadran je naš!« — se je znova razlil orkan navdušenja. Nato so bile prečitane številne brzojavne čestitke, za zaključek pa je izpregovoril prvotni šef g. prof. Breznik:

— Mladi prijatelji! Veselje vam žari v očeh. Prišel je dolgo pričakovani dan! Pravkar je zaplapolalo pred nami 41 novih blagoslovljenih zastav vaših krepih organizacij, ki štejejo skoro 70.000 stražarjev in jih štejejo med največje in najpomembnejše v vsej državi. Društvo more razviti svojo zastavo šele tedaj, ko se je tako okrepilo in razvilo, da lahko javno manifestira za svoje ideje in cilje. Do te stopnje razvoja so dospeli zdaj vaše organizacije.

Pomlad je simbol mladosti in vstajajočih mladih moči. Z današnjo slavnostjo ste te svoje mlade sile poudarili in jih ponudili domovini, da jih uporabi. Lepe in pomembne so vaše zastave. Državne barve so na njih. To govori jasno. Jadranski stražarji morajo biti pravi Jugosloveni! Jugoslavijo morajo ceniti, ljubiti, čuvati. Danes le z vročo ljubeznijo, a čez leta, če bo treba, tudi s svojo srčno krvjo. Varovati narodno in državno edinstvo, to je prva dolžnost vsakega člana Podmladka Jadranske straže in vaši prapori vas k temu neprestano spodbujajo. Kakor je odpejal Svetogorec Vasa mrtvo truplo kraljevića Marka po morju k zadnjemu počitku, tako se je vračalo tudi mučniško telo našega Viteškega kralja na svoji zadnji poti po morju. Naša srta srca so mu sledila. Njegove mrtve ustnice se niso več ganile. Le njegov svetli duh je plaval takrat med nami, je še roteče klical: Čuvajte Jugoslavijo, čuvajte naše morje! Ljubite se med seboj, pomagajte si med seboj, bodite bratje in sestre. Če bo korakala vsa naša mladina za temi zastavami, nam ne bo več treba gledati s strahom v bodočnost. Zaman bo grozil tujec. Vsaka vaša zastava je glasen klic: Čuvajte naše morje! In odgovor vseh vas tisočev ob teh zastavah je: Čuvali ga bomo!

Godba je udarila zanosno himno podmladkarjev, zastave so se sklonile in mladina je prepevala. Čutilo se je, kako zvesto si je mladina osvojila res učinkovito skladbo.

stil in pomikal sprevod. In to pričrjuje dovolj, kako je bil velik. Ne, prav nobena nezgoda se ni primerila, ko so se vendar tudi drobni malčki zadržali tako hrabro, da jih ni utrudila dolga svečanost na Kongresnem trgu, še manj potem hrupni pohod mimo tolikih Ljubljancev in Ljubljantank.

Popoldne

Po razhodu so se delegati in člani oblastnega odbora podali k skupnemu kosilu v »Zvezdo«. V prijatni družabnosti sta izrekla zdravice podban dr. Pirkmajer in dr. Despot. Po kosilu so se vsi spet skupno podali v Trgovski dom, kjer se je skupščina nadaljevala. Obširna poročila, iz katerih smo že včeraj posneli tehtne podatke, so bila sprejeta soglasno. Vobče je vsa skupščina potekla v najlepši harmoniji in so bili vsi sklepi storjeni soglasno. Ob zaključku je bila sprejeta naslednja

resolucija:

JS, katere namera je, razviti zmisel vsega jugoslovenskega naroda za naš Jadran in ki se je, v tem delu vztrajajoč, razvila v močno vsedržavno organizacijo, je v duhu načel Viteškega kralja poklicana, da z vso verno in največjo vztrajnostjo budi in učvrščuje pomorsko zavest in prepričanje o

Nova nesreča na Turncu

Strmoglavil je jurist Svetozar Likar iz Ljubljane

Ljubljana, 12. maja.

Komaj se je zaprl grob za nesrečnim Mirkom Dovičem, ki je plačal svojo lju-bezen do planin z življenjem, že je Turnc danes spet zahteval svojo žrtev: Na isti nevarni točki, na kateri je spodrsnil Dovič, je danes okrog 17. strmoglavil s strme navpične skale mladi akademik, jurist Svetozar Likar, stanujoč v Razlagovi ulici 3 v Ljubljani in doma iz Celja. Morda je bilo le srečno naključje, da mladi jurist ni obležal na mestu mrtev pod Turncem. Vsekakor pa je njegovo stanje še vedno kritično.

Lep dan je bil danes in na tisoče ljudi jo je ubralo na Šmarno goro, kjer je bilo dopoldne odkritje spominske plošče župniku Aljažu, a kakor običajno ob lepih nedeljah je tudi na Turncu in pod njim mrgolelo drznih neugnanih turistov, ki so preizkušali svoje plezalne sposobnosti. Svetozar Likar se je priključil družbi treh ali štirih turistov. Naskočili so nevarno skalo in srečno pripeljali do vrha. Potem so se spustili v globino, a Likarju žilica le ni dala miru in sklenil je, da še enkrat spleza na Turnc. V svojo nesrečo je res plezal še drugič, a prav ko je prišel nekako v isto višino kakor pokojni Dovič, je nenadno omahnil in strmoglavil v globino. V loku je priletel na drevo, ki ga je odbilo in vrglo daleč od skale, od tu pa na prod, kjer so njegov nadaljnji padec preprečili drugi, tam spodaj zbrani plezalci.

Likar je obležal nezavesten, dobil je nevarno rano na glavi, zlomil si je tudi levo roko, a nevarno so tudi notranje poškodbe, ker je kmalu nato bruhnil kri. Tovariši so pohiteli v vilo dr. No-

vaka v Tacen, odkoder so telefonično pozvali reševalce na pomoč. Pol ure pozneje je bil Likar že na kirurškem oddelku splošne bolnišnice, kjer so ugotovili, da so njegove poškodbe sicer zelo hude, vendar se zdi, da ne smrtno nevarne. Levica je dvakrat zlomljena, po nesrečence se od trenutka do trenutka zbuja iz nezavesti.

Ponovna nesreča na Turncu naj bo mladim plezalcem v resno svarilo in opomin, da je treba pri plezanju na to eksponirano skalo skrajne previdnosti in da se vsaka lahkomiselnost lahko brkdo maškajuje.

Druge nesreče

V pivovarni Union je danes dopoldne padel s tovornega avtomobila 51 letni delavec Ivan Pertinjak in se nekoliko poškodoval na glavi. — Podobna nesreča je doletela 24 letnega brivskega pomočnika Rudolfa Kurnika, ki je padel s kolesa in se pobil na glavi. — Tretja žrtev nesreče je bil 50 letni zasebnik France Cimperman iz Ljubljane, ki je padel na glavnem kolodvoru in si poškodoval desno nogo.

Ivanka Likozarjeva, 11 letna hčerka posestnika iz Voklega 31 je pred tremi tedni stala na polju, ko so domači zažigali plev. Ker je vlek el veter, se ji je vnelo kriče in hipoma je bila v plamenih. Deklica je dobila nevarne opekline po telesu, a se je doslej zdravila doma. Ker se pa njeno stanje ni izboljšalo, so jo večeraj prepeljali v bolnico.

Brezposelni 22 letni pekovski pomočnik Gabrijel D. je stikal okrog vojašnice kralja Petra, pa je menda preveč sitnaril in silil v vojaka, ki ga je naposled česnil s puško po levici. Gabrijel je moral v bolnišnico.

Aljaževa proslava na Šmarni gori

Krasno jutro je privabilo rekordno število izletnikov in častilcev pokojnega župnika Aljaža k odkritju spominske plošče, ki jo je vzidala ljubljanska Glasbena Matica. Ko se je bližala ura odkritja, je bil vrh Šmarne gore skoraj premajhen.

Predsednik Glasbene Matice dr. VI. Ravnihar je po službi božji pozdravil občinstvo in v kratkih besedah orisal pomen slavnosti. Zvrstila se je še cela vrsta govornikov: dr. Hacin kot zastopnik banovine, dr. Pretnar za SPD, upravitelj Serajnik za občino Dobje, tacenski župan Medved, za TK Skalo g. Kham in g. Škof v imenu Aljaževih sorodnikov. Vsi govorniki so

poudarjali, kako velike zasluge ima Aljaž za slovensko narodno pesem in planinstvo. G. prof. Mlakar je pa v humorističnem govoru podal nekaj doživljajev iz Aljaževega življenja. Po slavnosti so pred cerkvijo zapeli Aljaževe pesmi prosvetni zbor iz Zgornjih Pirnič, »Zarja« iz Tacna, cerkveni zbor iz Šmartnega, Slovenski vokalni kvintet, Glasbena Matica in mladinski zbor iz Št. Vid.

Popoldne so odšli Matičarji in velik del občinstva k Aljaževi rojstni hiši v Zavrhu, kjer je Matica zapela Aljaževi pesmi »Tri-glav moj dom« in »Na bregu«.

Podporno društvo slepih je zborovalo

Medtem ko so pred magistratom odmevali zanosni kliči naših mladincev, so v sejni dvorani zborovali naši najbednejši: Vršel se je občni zbor podpornega društva slepcev. Zborovalce — bili so večinoma sami slepi — je pozdravil slepi predsednik g. Anton Pleško. Spominjal se je Viteškega kralja, v katerem so slepci izgubili dobrega zaščitnika in podpornika. Zahvalil se je tudi vsem dobrotnikom, še zlasti ministrstvu za promet za odobrene znižane vožnje. Nato je g. Hvastja poročal o delovanju društva.

Lani je imelo društvo 131 rednih in 5 častnih članov, na novo je bilo sprejetih šest. Petim članom je društvo nakazovalo redno mesečno podporo po 50 Din. Društvo je naročeno na vse slovenske dnevnike in na strokovne liste za slepe. Društvena knjižnica vsebuje 59 knjig, pisane vse v Braillovi pisavi. Te knjige so last

Narodna galerija spet odprta

Ljubljana je danes doživela dva skromna, tiha, a zato nič manj pomembna kulturna praznika: po daljšem presledku so se za široko javnost spet odprla vrata Narodnega muzeja in pa Narodne galerije. V muzeju, ki je bil ves dopoldan deležen prav živahnega občiska, je občinstvo najbolj zanimala nanovo otvorena zbirka prof. Grebenca, ki pomeni dragoceno bogatstvo naše narodne zgodovinske zakladnice. Občudovanja vredna je ljubezn in idealna vna, ki sta vodili prof. Grebenca, da je zbral tako bogato in zanimivo množico najraznovrstnejših predmetov, ki so jih napravili in uporabljali naši predniki. Zbirka obsega veliko število raznih ključev, ključavnic, nožev, kuhinjskih potrebščin, gumbov in denarja, ki nam nazorno pose-

dujejo duha zašlega časa. Zastopana je naša končarska obrt s pečnicami, majolikami in vrči. Stara znamenja in križi iz lesa, končnice panjev, molki, pletene košare, razni deli narodne noše ter ročna dela nam kažejo primitivne razmere, ko naš človek še ni poznal modernih strojev. Ravatelj dr. Mal je številnim poslušavcem pojasnil in raztolmačil zbirko z lepim poučnim predavanjem. Narodna galerija pa je današnji nedelji posvetila spominu prvaka naših slikarjev, Valentina Mencingerja (1699 do 1757). Umetnostni zgodovinar dr. Marolt je podal zbranim poslušavcem kratek uvod o njegovem življenju in delovanju in očrtal veliki vpliv, ki ga je imel Mencinger na naše slikarje svoje dobe. Razen zbirke sa-

Jože Šavli:

Tovariš Keller

Naslonjen na ograjo parnika strmim proti bližajoči se obali. Afrika, dežela mojega davnega hrepenenja, tu si torej! Kmalu bom stopil na tvoja vrata tla.

— Vsi legionarji v podkrovje!

Čprav nerad, ubogam ukaz ter se spustim po majavih stopnicah pod palubo, kjer se že pripravljajo legionarji za izkrcanje. Uredim svojo prtljago, nato pa stopim k malemu okencu in opazujem mesto, ki se mu vedno bolj bližamo. Ogromne utrdbe, obdane od modernih trgovskih, stanovanjskih in poslovnih hiš priseljenih Evropevc; široke ulice, ozki prehodi in stopnišča, ki vežejo višje ležeče dele mesta z onimi ob morju, — to je Oran, prva postaja tujske legije v Afriki. Od tod dalje se širi francoska ekspanzija po črnem kontinentu.

V pristanišču nas obda pisana množica ljudi raznih narodnosti in barv. Ljudje so pač povsod enako radovedni, v Afriki še bolj kakor v Evropi. V tem opazovanju me zmoti vzklik v neposredni bližini: »Gret! Du...! Du bist hier!« Ozrem se. Hamburžan Keller je z iz-

razom velikega sovraštva na obrazu hotel planiti proti skupini evropskih deklet, ki so stale v naši bližini in nas radovedno opazovale; podčastnik pa ga je zgrabil za roko in ga porinil nazaj v vrsto. Šel sem z očmi za njegovim steklenim pogledom in opazil vitko krasotico z bakreno rdečimi lasmi, ki se je urno obrnila in izgnila med množico. Obrnil sem se spet h Kellerju, ki se je trudil, da bi se osvobodil dveh parov rok, a ni mogel nikamor. Ko je uvidel, da nič ne opravi, je povesil glavo in je tiho in mrko odkorakal z ostalimi v vojašnico. Stvar me je začela zanimati. Spomnil sem se, da se ves čas vožnje preko morja ni udeleževal naših zabav in norij, temveč je vedno sedel kje sam, z glavo sklonjeno na prsi.

Takoj po prihodu v vojašnico sem se mu pridružil, toda zaman; nikakih pojasnil o svojem čudnem vedenju v luki mi ni hotel dati.

★

Morda bi na ta dogodek sploh pozabil, ko bi ne bil čez nekaj tednov, ko smo bili že v Sidi-Bel-Abbesu, nekega večera naletel nanj v baru. Sedel je sam pri mizi, držal časniki v rokah in nepremično zrl na eno in isto stran. Ko sem pristopil k njegovi mizi, mi je nemo ponudil časniki. Takoj mi je padla v oči slika rdečelaske, ki sem jo takrat videl

kralnih slik hrani galerija tudi dva njegova zanimiva portreta grofa Leopolda Lamberg. Občinstvo je predavatelja nagradilo z iskrenim aplavzom, nato pa si je ogledalo še druge zaklade naše starejše in novejše likovne umetnosti.

SKUŠE (sombri)

KILOGRAM DIN 10.— DANES V TRGOVINI OGRINO in na STOJNICI, POGAČARJEV TRG

Jurjevanje

Po več letih se je danes celo vreme izneverilo tradiciji in na Jurjevo smo imeli izjemoma lep dan, brez dežja in drugih neveselosti. Zato je bilo današnje jurjevanje na Gradu, ki sta ga priredili, kakor običajno, sentpeterska in šentjakobska podružnica C.M.D., prav dobro obiskano. Za razvedrilo sta skrbeli dve godbi, ena pred grajskim stolpom samim, druga pa na dvorišču grajskega poslopja, kjer so bili postavljeni številni paviljoni, ki so nudili lačnim in žejnim vsega v izobilju. Goto-vo Sv. Jurij Ciril Metodovi družbi privo-šči lep gmotni prebitok.

Miha Maleš otvori razstavo

Akademski slikar Miha Maleš je po daljšem presledku pripravil ljubljani spet zanimiv umetniški dogodek — razstavo svojih grafičnih del, ki jo bo drevi ob 19. otvoril umetnostni zgodovinar dr. Raško Ložar s kratkim predavanjem o pomenu slikarjevega dela. Razstava, ki bo nato deset dni dostopna občinstvu od 8. do 21. ure in za katero je dal na razpolago prostore šel ljubljanske podružnice tvrde Bat'a g. Kavc v pridičnem lokalu Batove hiše nasproti pošte, podaja retrospektivno revijo vsega Maleševga razvoja od zagrebških in praških študentskih let do najnovejše dobe in obsega nad 150 del, med katerimi so zastopane vse grafične tehnike. Posebno mnogovrstna in bogata je zbirka monotipij, ki jim je Maleš posvetil največji delež svoje umetniške vne-me in tvornosti. Razstavljenih je tudi večje število zanimivih študij iz nemških zooloških vrstov, ki jih je Maleš obiskal pred leti o priliki študijskega potovanja po Nemčiji, in pa raznih tihotižij. Posebno te nove Maleševe razstave je tudi v tem, da bo vsaka kupljena vstopnica (za dijake po 2, za vse ostale po 3 Din) predstavljala obenem tudi vrednost srčko: kuponi bodo namreč numerirani, ob zaključku razstave pa bo zbranje številk, ki bo srečnim dobitnikom prineslo 6 raznih Maleševih del. Obiskovalci razstave se v naprej opozarjajo, naj hranijo kupone do kraja.

Helene Pessel

podeluje pri nas po svoji osebni asistentki
13. in 14. t. m.
v židovski ulici ter
15. in 16. t. m.
v Nebotičniku

BREZPLAČEN PRAKTIČEN POUK

o modernem negovanju lepote in obraza

Prosimo, da se pravočasno prijavite.
Drogerija A. KANC
Židovska ulica in
Drogerija I. KANC
Nebotičnik

Objave

Sokol Vrhnika priredi drevi ob 20. predavanju o higieni kmečke niše s sklopičnimi slikami. Predava ob ZKD g. dr. Josip Petrič, zdravnik in direktor Higijenskega zavoda v Ljubljani.

Znani predavatelj in psiholog iz Zagreba Bruno Hercl, bivši docent za biofizijo, je prispel v Ljubljano, kjer bo predaval mladini po priporočilu prosvetnega ministrstva o vzgoji in jačanju volje.

— Novost za Ljubljano so Petričkove ledenke. Moderna izdelava odličnega sla-doleđa na palčicah! Višek higijene. Komad 1 Din.

v luki, pod njo pa kratka novica, da jo je v Alžiru, kjer je nastopala kot krotilka, do smrti udaril lev.

Ko sem prečital, mi je mignil, naj sedem. Videl sem, da je v veliki živčni krizi, zato sem molčal in čakal, da prične sam govoriti. Po kratkem molku vzame iz listnice sliko in mi jo da. Radovedno jo pogledam: Bil je on, rdečelaska in dekletke kakih treh let, ki ji je bilo zelo podobno.

»Tvoja žena?«
»Da, na žalost. Da bi je ne bil nikoli poznal!«

Globoko je vzdihnil in povzel:

»V cirkusu, kjer sem nastopal kot akrobat, je ona briljirala kot krotilka levov. Ko bi jo bil ti videl pri tem postu, bi se bil tudi zaljubil vanjo, kakor sem se jaz. Strahu ni poznala: Skoro gola, da jih je dražila še s svojim mesom, brez bica, s hladnimi očmi, blestečimi se kakor demanti, je bila med levji liki boginja. Po trebuho so se plazili pred njo in ji lizali noge ter ljubosumno renčali drug na drugega, ako je katerega pogladila s svojo mehko, ozko roko. Še bolj ponižno kakor levji, sem se jaz plazil pred njo in ji poljubljaj konce prstov na nogah, kadar se je udostojala sprejeti me v svojo sobo. Toda ona je kljub vsem mojim prizadevanjem ostala hladna nasproti meni, kakor proti le-

Maribor preko nedelje

Maribor, 12. majnika.

ZBOROVANJE SODNIKOV

Je bilo danes dopoldne na sodišču. Bil je redni letni občni zbor Društva sodnikov kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana. Občni zbor je otvoril predsednik dr. Munda, namestnik višjega drž. tožilca v Ljubljani. Uvodoma se je spomnil smrti velikega kralje Zedinitelja, nakar so sledila obširna poročila marljivih funkcionarjev, in sicer tajnika dr. Štuklja iz Ljubljane in blagajnika dr. Rupnika. Odbor je smatral kot važno aktualnost pereče vprašanje čim ugodnejše sistematizacije uradniških mest in je zaprosil centralo v Beogradu, da pri zadevnih posvetovanjih v komisiji skuša doseči za sodnike in državne tožilce čim najugodnejše pogoje za napredovanje v višje položajne skupine. Tudi je odbor interveniral, da se ukinejo ali vsaj revidirajo omlinose uredbe glede redukcije prejemkov poročnih drž. uradnic in uradnikov-samecev. Tudi se je odbor zavzel za to, da bi pripravilni-volonterji dobili primerno nagrado. V posebni spomenici so se predložile centrali zahteve, da se glede sodnikov in drž. tožilcev vzpostavi takoj prvotne določbe o prejemkih, kakor jih je uzakonil uradniški zakon iz 1. 1931 ter da se ukine določba § 4. zakona o naknadnih in izrednih kreditih k proračunu za 1933-34. Prepis spomenice se je dostavil vsem vodilnim aktivnim političnim dravske banovine. Akcija odbora za uvedbo bolniškega zavarovanja društvenih članov v okviru društva žal ni uspela. Članom se priporoča, da se včlanijo pri Podpornem društvu drž. in banovinskih uslužben-

cev dravske banovine. Po obravnavanju poročil se je razvila živahna debata. Društvo bo v novem poslovnem letu vodil v glavnem dosedanji odbor. Popoldne so udeleženci občnega zbora iz vseh krajev naše banovine napravili skupen izlet v Limbuš.

LEPO PRIZNANJE

za svoje delo sta doživeli večeraj zvečer vneti sodelavci pri velikem zblizevalnem delu med Francijo in Jugoslavijo ga. C. d'Acario in ga. Vrečkova. V »Vesnik« jima je francoski konzul g. Remerand izročil insignije reda »Palme akademiques«. Na sporedu so bile glasbene in recitacijske točke, pri katerih so sodelovali Lj. Košir, V. Jenko, A. Vomerjeva in obe odlikovanki. Razen tega so z uspehom sodelovali J. Požar, T. Neralič, M. Skofič, K. Sumenjak, K. Ciguth, M. Grobovšek, A. Pirchan in V. Peitler. Bil je lep večer.

BILANCA VZTRAJNEGA KULTURNEGA DELA

Sinoči je bil v prostorih Glasbene Matice redni občni zbor Ispavčeve župe. Zborovanje je vodil predsednik prof. V. Mirk, ki je pozdravil vse navzoče, posebej g. Premelčič kot zastopnika Hubadove župe. Nato je poročal o stremljenjih obeh žup, tajnik Mordeja pa o podrobnem delu. Sledili sta poročila blagajnika Joška Lukše in župnega zborovodje A. Horvata, ki je kritično omenjal skupne pevске vaje mariborskih zborov. Arhivarsko poročilo je podal g. Jagodič. Župa ima 220 zborov. Odbor je z nekaterimi spremembami ostal dosedanji s prof. Mirkom na čelu.

Mariborski zbor JS

Odlično uspela skupščina oblastnega odbora ob desetletnici delovanja — Mladinski dom Viteškega kralja

Maribor, 12. maja.

Ob polnoštevili udeležbi delegatov iz področja mariborskega oblastnega odbora Jadranske straže je bila danes v mestni posvetovalnici oblastna skupščina. Predsednik dr. Franjo Lipold se je spomnil mučeniške smrti Viteškega kralja, nakar je bila sprejeta vdanostna brzojavka Nj. Vel. kralju Petru II., pozdravna brzojavka pa osrednjemu odboru v Splitu. Predsednik je toplo pozdravil poleg delegatov zastopnike vojske, Tujskoprometne zveze, Slov. ženskega društva, Zgodovinskega društva, Dijaške kuhinje, Ljudske univerze in Nanosa. Ko je bil prečitan pozdrav centrale v Splitu, so sledila obširna in izčrpana poročila tajnika Janka Pirca in blagajnika A. Lavrenčiča.

Veliko delo v 10 letih

Iz poročil povzemamo: Z današnjim občnim zborom poteka deset let, odkar deluje na teritoriju bivše mariborske oblasti oblastni odbor Jadranske straže. Deset let intenzivnega dela, deset let lepih uspehov. Posebno so se odlikovali krajevni odbori: Celje, Gornja Lendava, Maribor, Mežica, Ptuj, Rogaska Slatina, Sv. Jurij pri Celju, Sv. Lenart, Šoštanj in Zalec ter poverjenišva Dobrna, Križevci, Fragersko, Turnišče in št. Ilj pri Turjaku. V propagandne svrhe je bilo razpečanih nad 400 predavanj, 4500 brošuric, nad 100 prospektov itd. Tudi je organiziral oblastni odbor za svoje območje od 27. maja do 3. junija 1934 pomorski teden. Oblastni odbor združuje 33 krajevnih odborov in 63 poverjeništev, članov je 5328. Tudi je na teritoriju mariborskega oblastnega odbora krepko organiziral Podmladek Jadranske straže. Organizacija JPS je razpredena skoraj po vseh šolah. Ker doslej oblastni odbor še ni imel lastnega doma, so poslali posamezni ogranki članstvo in podmladek na letovanje v že obstoječe kolonije drugih odborov, deloma pa je mladina dobila podporo, da bi mogla vsaj nekaj časa preživeti na našem Primorju. Došlo je oblastnemu odboru 2092 dopisov, odposlanih je bilo 1356, razen tega 953 okrožnic. Dohodki so znašali 363.952 Din, izdatki pa 294.243 Din. Aktiva in pasiva so 217.713 dinarjev, proračun izkazuje 124.000 Din dohodkov in toliko izdatkov.

Dom v Bakru

Obširno poročilo o tej hvalevredni pobudi oblastnega odbora vsebuje potrebne podatke o skladu za Dom JS v Bakru, ki ga je sklenil kupiti oblastni odbor JS v Mariboru v proslavo svoje 10 letnice. Po najvišjem dovoljenju se bo imenoval »Mladinski dom Viteškega kralja«. Dom je velika dvonadstropna zgradba, v kateri bo za deco nič manj kakor 11 prostorov za letovanje s površino 320 kv. m, kjer bo 80 dvojnih postelj, tako da bo lahko letovalo letno najmanj 160 dečkov in deklic ali v vsej sezoni 320 otrok. Lepi dom bo stal 300.000 Din. Mestni občini Bakar je bilo plačanih na ra-

čun kupnine 84.000 Din, 40.000 Din pa za popravila. Podpisovanje kamnov je vrglo do konca marca 70.000 Din. Okoli 55.000 Din bo v letu 1936 na razpolago za opremo doma.

Nova uprava

Po razrešnici so bili izvoljeni predsednik dr. Lipold, v odbor dr. Rapotec, dr. Goričan, L. Jerše, J. Pirc, S. Petrovič, A. Lavrenčič, V. Bertonec, dr. M. Gorišek, inž. Štajmer, prof. R. Pregelj, M. Mastnak, M. Oset, M. Makar, podpolkovnik Nikolič, F. Kadunc, dr. M. Peric, dr. Jančič, S. Detela, inž. Kukovec, A. Amaliati, D. Jug, ga. Maistrova in ga. Ašičeva. V nadzornem odboru so: F. Bureš, F. Pinter, dr. J. Leskovar in ga. Mlovičeva.

Film Z. K. D.

Samo še danes ob 1/3 3. popoldne vesela opereta

CARJEVIČ

Martha Eggerth, Hans Söhnker
Cene: Din 3,50, 4,50, 5,50 in 6,50

RADIO

Torek 14. maja

LJUBLJANA 11: Solska ura: Iz ptičjih gnezd (Viljem Kus). — 12: Plošče. — 12:45 Poročila. — 13: Čas, obvestila. — 13:20: Revija vokalnih jazz-ansamblov na ploščah — 14: Vreme, borze, spored. — 18: Pomladansko jutro v gozdu (Vladimir Kapus) — 18:40: Čas, poročila, obvestila. — 19: Godci izpod Šmarne gore (Magistrov trio). — 19:30: Nacionalna ura. — 20: Iz zakladov naše pesmi (sodelujeta Bežigradsko pevsko društvo in radijski orkester, vmes predava Zorko Prelovec o »Delu, življenju in težkočah v naših društvih«. — 21:30: Čas, poročila, spored. — 22:30: Angliške plošče.

BEOGRAD 16:30: Narodne pesmi. — 17: Orkestralni koncert. — 20: Pester program. — 21:20: Slušna igra. — 22:15: Lahka in plesna muzika. — ZAGREB 12:10: Trio. — 17:15: Godalni kvartet. — 20:30: Glasirski koncert. — 21: Igra. — 21:30: Pevski koncert. — 22:15: Kitare. — PRAGA 19:10: Koncert vojaške godbe. — 19:40 Program po napovedi — 20: Orkester. — 20:30: Recitacije. — 21:05: Charentierjev večer. — BRNO 19:30: Plošče. — 20: Koncert godalnega orkestra. — 20:40: Pesmi — 20:05: Prenos iz Prage.

Triumph najpopolnejši strednik

trošil vse prihranke in nazadnje zapadel v bedo, zaradi katere mi je hčerka zbolela in umrla. Od tedaj je življenje izgubilo zame vsak pomen. Ker si ga ni sem hotel vzeti sam, sem se javil v legijo. Morda se tu v bojih z Arabci najde odrešila krogla zame. In glej! Na prvem koraku, ki sem ga napravil v Afriki, kjer sem se je najmanj nadejal, sem jo nenadoma srečal. Sodim, da se usoda z ljudmi samopašno norčuje —.

Utihihnil je in šel z roko preko čela. Nič več se mi ni videl tako maščevan, kakor takrat v luki. Sodil sem celo, da so se mu oči nekoliko ovlažile. Prijateljsko sem mu položil roko na ramo.

»Povej mi, kaj si hotel takrat v pristanišču, ko si se zaletel proti njej?«

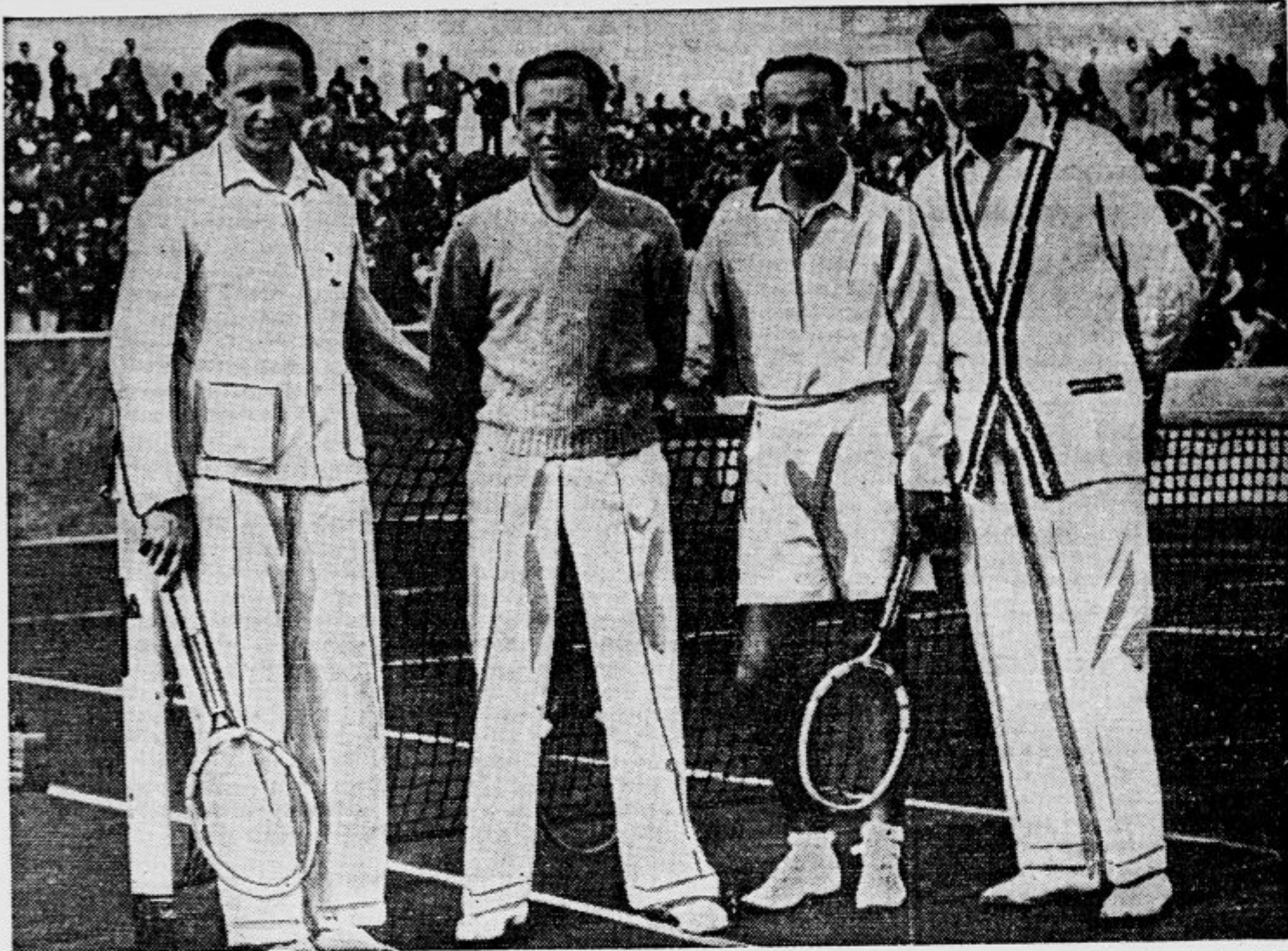
»Ne vem! Morda bi jo bil zadavil. Zdaj sem zadovoljen, da se to ni zgodilo.«

»Ti si jo kljub vsemu še vedno ljubil?«
»Sovražil sem jo! Navsezadnje pa... ne vem. Toda zdaj je vseeno, ona je že končala —.

Zvoki arabske godbe, ki so mi drugkrat tako ugajali, so me danes motili. Vstal sem in šel na prosto. Sprehajajoč se po parku pod blagim nočnim nebom sem premišljeval o čudnih potih življenja.

Dogodki po širnem svetu

Sezija bele igre se začena

In njeni borci lezejo na dan v teniški opravi. Od leve proti desni: Francoza Borotra in Brugnon ter Avstralca Mac Grath in Crawford, ki so se nedavno merili na teniških prireditvah v Rimu

„Normandia“ je gotova

V prvih aprilskih dneh je največja ladja na svetu »Normandia«, zapustila suhi dok, v katerem so ji montirali vijake. 20. apr. je vozila iz ladjedelnice St. Nazaire v luko Le Havre, odkoder odpluje 29. maja na prvo pot v New York. Montiranje štirih ladijskih vijakov je bilo poslednje večje delo, ki so ga morali opraviti pri ladiji. V ta namen so trije vlačilci potegnili ogromno 7900-tonsko ladjo v suhi dok, iz katerega so počasi izpustili vodo. Da so mogli namestiti vijake in vijakove valje, so morali okrog 17 m visokega krmila postaviti poseben oter. Vsak valj je iz jekla, tehtal 42.000 kg in je 18 m dolg. Vijaki so štirje, vsak meri 4.78 m v premeru in tehtal 23.000 kg. Jekleni klin, s katerim je vijak pritrdjen na valju, meri 1 m v premeru. Pogon se bo vršil z elektriko. 29 parnih kotlov, ki porabijo vsak dan 1400 ton koksa, proizvajajo visokotlakovno paro. Ta goni turbine, ki zopet pogonjajo stroje z izmenično strujo. Tako nastala trifazna struja od 5500 voltov se uporablja za pogon vijakov, ki se zavrtijo 243 krat v minuti. Ladjo žene 169.000 konjskih sil tako, da lahko doseže začetno hitrost 28 vozlov (50 km), pri polni vožnji pa 30 vozlov (54 km).

Plinski alarm v Parizu

Pariška policijska prefektura je določila, da se izvede 14. maja v eni izmed pariških četrti požarni alarm zaradi strupenih plinov. Poveljnik okraja pravi, da se bo to zgodilo samo zaradi kontrole, kako močno tulijo sirene, ki kličejo na pomoč in obveščajo prebivalstvo o sovražnem napadu na Pariz. V trenutku, ko bo dan signal, bodo morali vsi policijski stražniki natakati maske proti plinom in se bodo morali zbrati na določenem kraju, bolničarji in bolničarke pa bodo hiteli na pomoč po nesrečencem.

Vojak strelja na stotnijo

Na angleškem vojašem vežbališču Fort George blizu Invernessa se je prošli teden sedemdeset mož nekega alpinističnega oddelka vadilo v streljanju z ostrimi naboji. Nekaj vojak je mirno prikorakal na strelišče, potem pa je začel streljati na svoje tovariše v kritju. Vojaki so se na povelje nadzornega častnika razkropili in poskrili. Vojak je oddal proti svojim tovarišem dva strela in potem zbežal. Vsa stotnija je pritisnila za njim. Našli so ga ranjenega v nekem grmovju, odkoder so ga prinesli v vojaško bolnišnico.

Rastline oznanjajo rudo v zemlji

Znanstveniki že dalj časa proučujejo zanimiv pojav, da nekatere rastline po vsej priklji malodane gotovo oznanjajo, da so rudninski zakladi v zemlji, na kateri rastejo. V Ameriki poznajo takozvane srebrne rastline kakor n. pr. Čudovita cvetlica Mirabilis; kjer raste ta cvetlica, je v zemlji skoraj gotovo srebrna ruda. Tudi palmi podobna rastlina yucca v Mehiki oznanja srebro. Kot zlato rastlino smatrajo na polotoku Malaka tako zvali pernatki nagelj. Pisana cinia kaže, kakor že ime pove, da je v zemlji cin. Na Francoskem raste lepidodendron najrajši na krajih, kjer je v zemlji premog. Ta pojav je tako čuden, da so na ta način že našli premog v krajih, kjer ga niti po geoloških razmerah niso pričakovali. V angleškem srezu St. Hellens raste neka rastlina, ki oznanja baker v zemlji. Kozja brada kaže oznanja železno rudo. Ker je znano, da je rast rastlin v zelo tesni zvezi z kakovostjo tal, kjer rastejo, je umljivo, da rastejo gotovo rastline najbolj in najrajši na njim primernih tleh.

Kako prav za prav nastanejo kurja očesa

V nekem angleškem zdravniškem vestniku obravnava večak vprašanje, kako prav za prav nastanejo kurja očesa. Znano tolmačenje, da jih povzročata pretresen čevlji, je preveč površno. Po ugotovitvah tega večaka nastanejo kurja očesa zaradi tega, ker izgube mišice noge svoje ravnotežje. V vsaki nogi deluje trideset mišic. Ako vse skupaj pravilno delujejo, odnosno morejo tako delovati, je hoja prožna, lahka. Ako pa se njih sodelovanje in iz tega izvirajoče ravnotežje količkaj prekrine, postane noga ali precobremenjena ali nenaravno razbremenjena ter reagira na to. Tako povečana peza tišči nogo in posamezne, najbolj izpostavljene njene dele, in ta pritisk povzroča kurja očesa. S tem pa seveda še davno ni rečeno. Da tudi pretresni čevlji niso v neštivilnih primerih vzrok kurjih očes. Zoper kurja očesa so potrebne večje mišice. Tudi kopeli preprečujejo strjanje kože na nogi. Kdor ima to nadlogo, naj najprej opazuje svojo hojo. Sele potem naj zabavlja nad čevljarjem, češ da je naredil pretresne čevlje.

Atilov spomenik na Madžarskem

Na dvorišču madžarske šole v Sopronju so postavili pred kratkim spomenik hunskega kralja Atili. Spomenik so odkrili ob 1500 letnici smrti hunskega kralja. Pred leti se je na Madžarskem osnovalo društvo proti postavljanju spomenikov Atili. Člani tega društva so dokazovali, da nima Atila z Arpadovimi sinovi nič skupnega, zaradi česar ga Madžari ne morejo častiti.

Ijenje hočem in ne daritve), odvrčal pa je po mnenju duhovnikov ljudstvo od tempelja in zaradi tega so ga zasovražili.

Juda iz Karjota (Jerzan) je pojmoval Jezusovo poslanstvo realneje. Hotel je poleg obetanege posmrtnega kraljestva, da postane Jezus kralj na zemlji. Ob priliki slovesnega vzhoda v Jeruzalem je skušal oživotvoriti ta svoj načrt, ko mu pa to ni uspelo, je izdal Jezusa, računajoč, da bo pod pritiskom razmer s pomočjo ljudstva, ki se bo potegnilo zanj, vendarle postal kralj. Ko pa se je zavedel svojega izdajstva in da se mu je načrt izjalovil, je obupal in si je vzjel življenje. S tako karakterizacijo Jezusovega učenca je dvignil avtor judo iz navadnega pohlepneža v predstavnika cele kaste ljudi, ki je po svoje razumela poslanstvo Jezusa, da jim prinese blagostanje in jih osvoboditi rimskega jarma.

Poncej Pilat (Levar) kot zastopnik Rima in njegovega čustvovanja je razumski človek; spoštuje v Jezusu modrišana-učenjaka in njegovo poslanstvo ter se zaveda, da pomeni njegov nauk, ki ni sovražen Rimu, večjo moč, nego ognj in meč. Pritiran od sfanatiziranih Židov v skrajnost, mora podpisati smrtno obsodbo, če noče veljati sam za cesarjevega nasprotnika.

Veliki duhovni, na čelu jim Kaifa in Rabi Gamaliel, so znali obratiti postavbe v svoj prid, tako da je zmagal njihov fanatizem ter privedel Jezusa v smrt. Če ne bi Jezus

Majnice cveto

In ustvarjajo pomladansko razpoloženje tudi v osrčju velemestnega Pariza ob stolpovih slovite katedrale Notre Dame

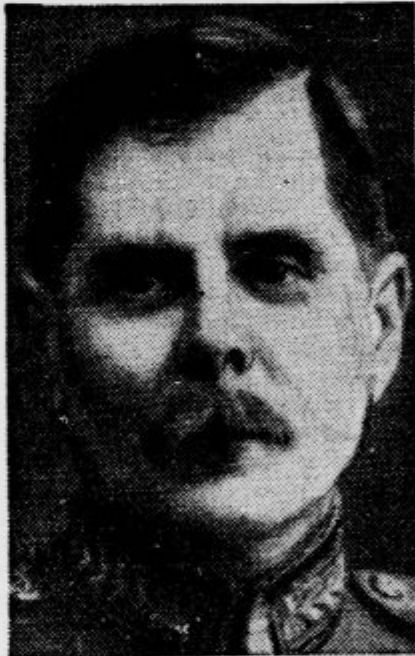
Mednarodno oboroževanje

Ameriški zrakoplovni koledar, ki izhaja v Washingtonu ter ga izdajajo združene ameriške trgovske zbornice, navaja, da stoji ameriške Zedinjene države v pogledu civilnega letalstva na čelu vseh držav in narodov na svetu. V pogledu vojnih aeroplanov pa je Amerika šele na petem mestu. Največ vojaških letal ima Francija, in sicer 3600, potem Rusija 3000, Anglija 2800, Italija 2300, Zedinjene države 2060, Japonska 1850. Nemčija razpolaga po teh podatkih, ki pa najbrže niso več točni, s 700 vojnimi letali.

Dosmrtna ječa

Finsko sodišče za državno obrambo v Helsinkih je obsodilo vodjo tajnega komunističnega gibanja na Finskem Toiva Antikainena zaradi nekega l. 1922 izvršenega umora na dosmrtno robijo. Antikainen je v starosti 17 let pobegnil iz Finske v Rusijo. Služil je v rdeči vojski, dosegel čin generala, nato pa se vrnil na Finsko, kjer je organiziral tajno komunistično propagando.

Policijski ravnatelj — guverner

Angleška vlada je imenovala lorda Frencharda, šefa londonske policije, za novega guvernerja Avstralije na mesto odstopivšega sira Isaaca Isaacs

Belgijska kraljica-mati zbolela

Iz Bruslja prihajajo kaj vznemirljive vesti o zdravstvenem stanju belgijske kraljice-matere Elizabete, ki se mudi pri svoji hčeri, soprogi italijanskega prestolonaslednika v Napoliju. Kraljica-mati boleha že od smrti svojega soproga, pokojnega kralja Alberta. K bolniški postelji svoje matere je zaradi tega pohitel tudi belgijski kralj Leopold, ki je bil nenadoma pozvan v Italijo.

Taborišče za berače

Španski ministrski svet je sklenil urediti taborišča za berače in s tem odpraviti beraško nadlogo v deželi. Znanost so uredili taborišče v Alcali Henaresu, kamor so že spravili 450 delomrčnežev, ki so nadlegovali ljudi. Kakšnih 1000 nadaljnjih beračev bo sprejelo taborišče v Puerta Santa Ma-

kot poslanec Resnice in Pravice pokazal na gnilob in zaslepljenost voditeljev ljudstva, bi ga radi sprejeli v svojo sredo in pripoznali kot njihovega kralja.

V dramo so prikazani idejno materialistični povodi in vzroki, ki so povzročili Jezusovo obsodbo in smrt.

Drama obsega osem postaj in epilog z dvema živima slikama. Pred vsako postajo čita bralec prerokovanja iz knjige prerokov, ki jih vidimo v naslednji sliki izpolnjene. Prva, »Učenik«, se godi v Nazaretu pred domom Jezusove matere. Druga, »Poslanec«, na dvoru pogonov v tempelju. Tretja, »Duhovnik«, v obednici Jožefa iz Arimateje. Četrta, »Sodnik«, v zbornici Velikega zbora v tempelju. Peta, »Kralj«, pred sodnim stolom. Šesta, »Človek«, na dvorišču sodne hiše. Sedma, »Sin božji«, na Golgoti in na vrtu pred grobno votlino. Osmi, »Odrešenik«, v grobni votlini. Živi sliki predstavljata Jezusovo vstajenje in poveljanje.

V dramo so prizori: ko ozdravi Jezus slepca, ko spodi prodajalce iz tempelja, ko ga mazili Magdalena, zasliševanje pred Velikim zborom, bičanje in kronanje na dvorišču, smenjanje s križja in polaganje v grob. V delu sodeluje izredno številen ansambel 90 ljudi in otrok. Drama je skrbno našturjena in bo nudila gledalcem verno sliko tedanje dobe. Delo je zrežiral avtor g. Edward Gregorin. Godbo je zložil g. profesor Matija Tomc.

ria. Tretje taborišče bodo uredili na otoku Omsu v Pontavedi. Berači bodo morali povsod delati.

Kaznovana zavarovalna goljufija

Porotno sodišče v Turinu je obsodilo knjigovodjo Vittorija Longa na smrt. Longo se je dal zavarovati za življenje za vsoto milijon lir. Kmalu potem, ko je plačal prvo premijo, je povozil z avtomobilom nekega berača, zažgal njegovo truplo v avtomobilu in storil vse, da bi dokazal lastno smrt. Prevari so prišli na sled in mož bo plačal drzno goljufijo z življenjem.

Iz akvaristove torbe

O velikih akvarijih in činkljah.

Zdaj, ko bo ljubljanski muzej odprt vsako nedeljo, naj ne zamude ljubitelji vodozitja, ogledati si razstavljene akvarije. V enem je šest večjih svetlikavcev (Eupomotis gibbosus) iz roda Centrarchidae. Domovina jim je Amerika, udomačili so se pa v ribnikih na Hrvaškem in v vodah okoli Beograda. So to živalice, ki se svetlikajo ob bokih, kakor da so posejani s smaragd. Vsakdo se bo tudi prepričal o bujni rasti naših domačih barskih rastlin, če so vsajene v barsko zemljo. V največjem akvariju, ki je last kluba akvaristov, so pa pezdiki zdaj pri svatbi. Ta akvarij je zaradi svoje velikosti (dolžina 140, širina 50, višina 70 cm) najprimernejši za razstave, kajti vsebina 490 litrov omogoča obilno obljudenje tudi z večjimi ribami. Žal razpolaga klub samo z enim takim akvarijem. Idejno bi bilo, ko bi razpolagal vsaj s petimi, a ribolovsko društvo tudi s petimi. 10 takih akvarijev v dvorani, okrašeni s tropskimi rastlinami, bi tvorili predmet posebne privlačnosti, a nabavni stroški bi bili pokriti z gromtnim učinkom prve razstave, kajti cena takega akvarija ne presega 2000 Din. V posesti desetih akvarijev omenjenih dimenzij bi se morala izkoristiti vsakoletna dvakratna prilika, ki jo nudi velesojem, v korist obeh društev.

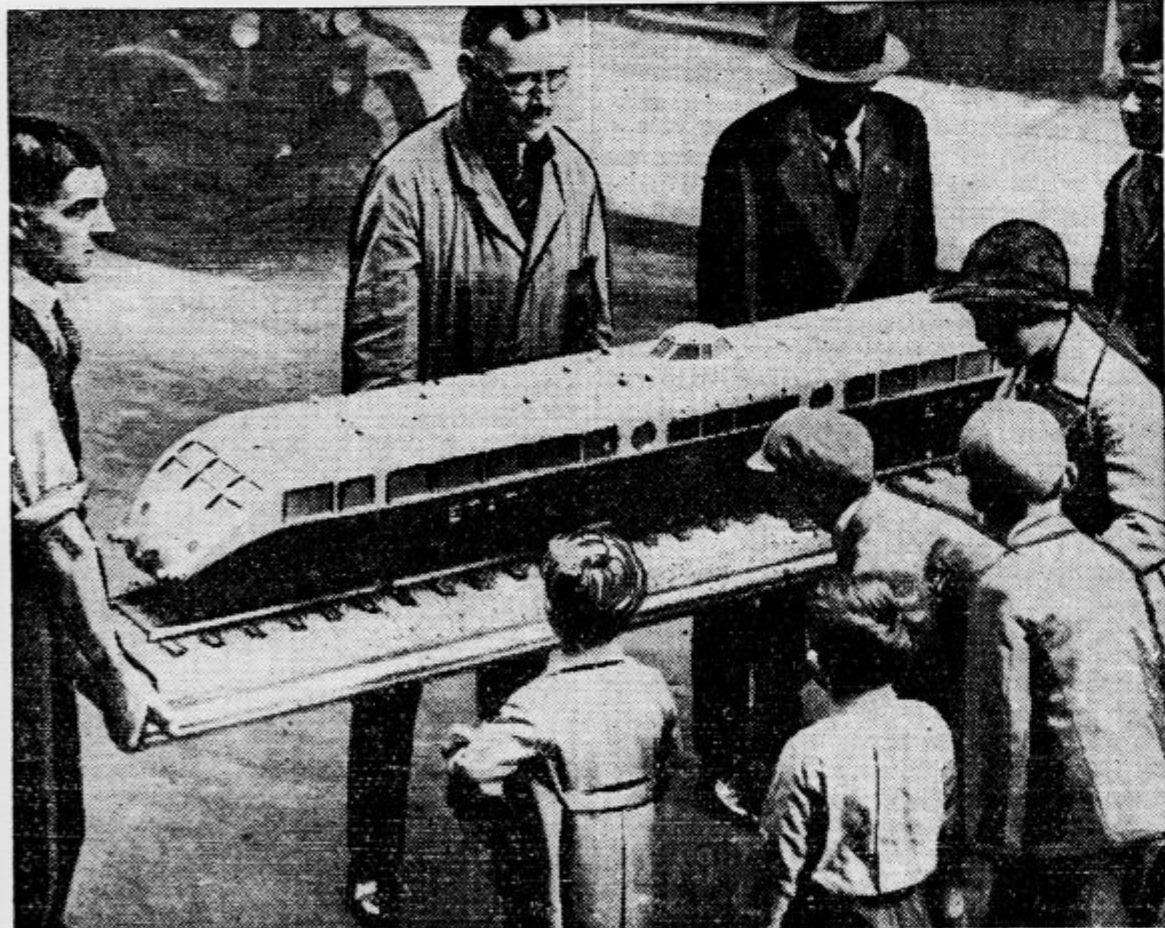
Ob priliki razstav bi se moralo vsaj v dveh akvarijih pokazati ogledalcem nekaj morske favne in flore, kar bi tudi povečalo zanimanje za naš sinji Jadran. Morda bi tudi Jadranska straža podpirala razstavljajoči društvi bodisi gromtno ali pa z raznim materialom. Prednost večjih akvarijev je tudi ta, da se lahko razdelje s steklenimi ploščami v 2, 3 ali 4 oddelke. To je seveda pesem bodočnosti, ki se pa utegne v doglednem času uresničiti. V času, ko društvi ne bi potrebovali akvarijev, pa bi se priredile razstave v javnih zgradbah. Rezijski stroški pri razstavah bi bili minimalni (ribe, rastline in druge malenkosti), rentabilnost pa ob zanimanju ljudstva za vodožitje velika.

V maju smo in zgodaj že vprega Apolon sončni voz, ki se vzpenja strmo navzgor in napaja dan z bleščajo svetlobo, a pozno zvečer se vrne domov. Krasno je v prirodi, kjerkoli in kadarkoli akvariraš v tem času, te pozdravljajo s svojim prijetnim klicem kukavice, ki se v naših krajih oglašijo šele majnika. Akvarirajoč v obsedenih jarkih, jih utegnesh opazovati pri svatbi. Plaha ptica je kukavica in navidezno redka kakor činklja na Barju. Tudi njo vidimo le redko, skriva se med rastline, na črnm dnu je pa sploh ni opaziti. Tudi činklja se zdaj ženi in so črne in svetleje pege ob bokih posebno izrazite. Svatba činklje je zelo zanimiva. Pravcata gonja je za ovijanem kačastih teles. Dasi odlaga ikrnica okoli 100.000 iker, jih doraste od tega števila pol, kvečjemu en odstotek. Zanimivo je tudi, da je činklja mnogim akvaristom neznan živalca. Ribičem je pa bolj znana, ker jo nekateri uporabljajo za vabo na večje ribe. Za akvariste so najprikladnejše činklje v dolžini 3 do 10 cm. Mladiči se hitro privadijo na akvarij, dočim so na prostem odrasle činklje silno plašljive. Švigajo ob vsaki priliki bliskovito ob dnu, dvigajoč z udarci repa oblake mivke in biata. Kdor si vlovi mladice, jih lahko goji 3 do 4 leta, ker ne rastejo prehitro. Sicer pa niti dolžina odraslih ne presega 20 do 30 cm. V akvariju odrasle činklje so krotke in čim čitjijo hrano, prihite, da si zagotovijo pravočasno svoj delež.

Ker ima činklja to dobro lastnost, da prihaja, če ni kisika v vodi, v presledkih na gladino po mehurček zraka, kakor n. pr. makropodi in gurami, ker je zelo zanimiva, skromna glede hrane in ker je zanesljiv vremenski prerok, ker plava pri vsaki menjavi zračnega tlaka nemirno po akvariju, zasluži s strani akvaristov večjo pozornost.

NB. Skrat je označil v poslednjem članku prezračevalnik kot zatiralce zelenih alg. — Tema uničuje alge. V obljudenih akvarijih, postavljenih v temo, naj deluje prezračevalnik noč in dan, ker ne proizvajajo rastline v temi kisika, sicer bi ribe v vodi, nasičeni z ogljikovim dioksidom, poginile.

Francoška avtomobilska lokomotiva

Na tehnični razstavi v Londonu so Francozi nedavno razstavili miniaturni tip svoje avtomobilske lokomotive, ki jo nameravajo uvesti na svojih železnicah

„V času obiskanja“ (Ob premieri v ljubljanski drami)

Pasijonske igre imajo poleg običajne gledališke publike še čisto svoj krog gledalcev, onega, ki je v prastarih casih stvoril teater: ljudstvo. S pasijonskimi igrami vrši teater velik del svoje kulturne misije, ki terja od njega, da bodi forum, kjer se razlagajo, analizirajo in rešujejo religiozni, etični in socialni problemi.

Gregorin je s svojim soščolcem dr. Tomincem postavil pred leti na oder ljubljanske drame »ENRI«, pasijonsko igro, ki je bila zgrajena na evangelijski in katere dejanje je slikalo dogodke iz svetega pisma. Da stremlje Gregorin kot dramatik po poti navzgor, dokazuje druga njegova pasijonska drama »V času obiskanja«, katere premiera bo v torek 14. t. m. Avtor se je osvobodil, posegel je po širših virih in nam podaja z novo dramo globoko zajeto delo, ki raste iz vzrokov in dozoreva v posledicah.

Za časa njegovega gledališkega študija v Berlinu se je posvetil tudi proučevanju obsežne židovske knjižnice, bogato založene z vso literaturo, ki se bavi z delovanjem Jezusa in vsemi političnimi, socialnimi in drugimi zgodovinskimi momenti tedanjega časa, ki so igrali važno vlogo.

Avtor prikazuje objektivno troje svetov, ki so se trli: židovski, rimski in oni, ki ga je vzbudil Jezus v življenje — krščanski.

Troje različnih naziranj o življenju in posmrtnosti je vodilo nagibe ljudi.

Duhovstvo okrog tempelja, ki se je bleščal v zlatu in bogastvu, je izmagovalo ljudstvo, ki je prinašalo, bedno in sestradano, poslednje beliče za tempeljske daritve in tako izpolnjevalo zapovedi, ki so bile v veliki meri prazen formalizem in niso imele z etiko in dušo nikake zveze. Njihov namen pa je bil bogateti tempeljsko zakladnico in njene čuvarje ter obdržati ljudstvo v slepi pokornosti in vdanosti, ne da bi mu dajali v zameno kaj drugega, kakor prazne besede. Farizeji (Kaifa — Cesar, Aminadab — Potokar, Gamaliel — Planecki, Joda — Skrbnišek), pohlepni časti, so dajali z velikimi vidnimi kretnjami skope mladare; saduceji (Sadok — Lipah) so uživali v dobrotah tega sveta, ne da bi verjeli v posmrtnost, Rimljani pa — drugi svet — so si osvojili vrhovno oblast nad židi ter zmagovali z ognjem in mečem. Njihov svet je bil mrzel in razumski, računarski in brez srca. Judovsko ljudstvo se je moralo prisiljeno in mrmraje ukloniti v njihov jarem. Tedaj je prišel Jezus iz Nazareta kot učenik novega nauka, vodnik utrujenih in obteženih. Ovrigel je lažni blesk judovskih daritev in surovo moč Rima. Njegov nauk je bil nauk o ljubezni do bližnjega (»usmi-

Sportna nedelja

Zanimiv razvoj podsavezne prvenstva

V borbi za prvo mesto so še vedno Železničar, Ilirija in ČSK — Ljubljanskim Železničarjem prede trda

Ker je liga Primorje danes imel prost dan, je bilo zanimanje našega sportnega občinstva osredotočeno na podsavezno prvenstvo. To zanimanje pa je bilo tudi upravičeno, ker sta se vršili v Ljubljani in v Mariboru dve važni podsavezni prvenstveni tekmi, ki sta bili velikega pomena zlasti za predstvenstva za naslov podsavezne prvega ljubljanskega in mariborskega Železničarja. Lažjo nalogo je vsekakor imela Ilirija, ki je tudi z veliko gol-diferenco porazila nesrečne Železničarje iz Ljubljane, katerim preti vedno večja nevarnost padca v II. razred. Mariborski Železničarji so

Železničar	12	8	2	2	33:23	18
Ilirija	10	6	2	2	38:12	14
ČSK	10	5	4	1	27:14	14
Rapid	9	5	0	4	23:14	10
Maribor	11	4	1	6	14:29	9
Svoboda	10	2	3	5	12:48	7
Celje	9	2	2	5	13:18	6
ZSK	11	2	0	9	22:33	4

Ilirija : Hermes 7:1 (4:1)

Ilirija: Herman — Svetic, Berglez — Žitnik, Varšek, Pogačnik — Jug, Lah, Grintal, Slapar, Doberlet.

Hermes: Oblak — Daneu, Klančnik — Sočan, Košenina, Kretič — Derenda, Brodnik, Primar, Mokorel, Karžič.

Temu srečanju se je vnaprej priredila nekoliko pretirana važnost, ki se je med drugim pokazala tudi v tem, da je bil za tekmo določen izvenljublanski sodnik. Pričakovano se je sicer ostra igra, največ zaradi jesenskih še vedno ne razčiščenih računov. V poštev je bilo potrebno vzeti tudi rivaliteto, ki se počasi ustvarja med kluboma; toda vse to je lahko povzročilo interes med najbližjimi krogi obeh klubov, širšega razmaha zadeva nikakor ne more doživeti. Temu primeren je bil tudi obisk: nekaj stotin ljudi.

Igra je bila povsem v stilu zunanjega okvirja. Bila je borbeno, s sportnega stališča pa še dolgo ni mogla zadovoljiti. V prvem polčasu je še nekam šlo, moštvi sta se potrudili pokazati nekaj nogometne, razvijala se je igra, ki je sicer trpela zaradi nekaterih izrazito slabih zasledb v obeh moštvih, vendar je bilo v potezah nekoliko smiselnosti, prizadevanja, iz posebnih akcij se je razodevalo neko hotenje. Drugi del igre pa je, zlasti po izključitvi dveh igralcev že začetkom polčasa, zdrknul na nizek nivo.

Belo-zeleni so si priborili obe točki z izdatnim količnikom, ki je nekoliko previsoko izražen. V regularnem delu igre, tekmo prvega polčasa, so izdelali rezultat 4:1, ki je ustrezen poteku, nameček je potem rezultiral večji del iz nerodnosti rezervnega vratarja. Naskok iz prvega polčasa izvira iz odločnosti najboljšega napadalnega tria, ki je bil ta čas najboljše del moštva. S krili je malo igral, ker sta bili obe zelo šibki. Šele proti koncu igre se je Doberlet razigral in zadnji gol je njegova osebna zadeva, ki se je dala tudi videti. Zadovoljevala sta še Svetic in Herman v obrambi, tretji steber obrambe, Berglez pa ni imel svojega dne. V halnih delih ni moglo priti do reda. Nazadnje se je Varšek, ki ga je Košenina dolgo zasenečeval, izločil iz svoje okolice in vidno posegal v tok igre. Fovlekel je za seboj tudi stranska krilca, tako da je ta del moštva prevladoval na polju, med tem pa se je napad razbil in ni bil v stanju izkoristiti položaja.

Šiškarji so mnogo obetajoče začeli. Ze v prvih potezah so spravili usnje v nasprotnikovo mrežo, potem pa je pri tem ostalo. V prvem polčasu niso bili toliko manj vreden nasprotnik, kakor kaže rezultat. V napadu so si nasprotno izdelali nekaj zelo lepih pozicij, toda za piko na i je zmanjkalo sapa ali rutine: Mokorel je dve, tri zle pozicije pokvaril z nepotrebnimi of-

sidi. Sicer pa je bil napad zelo agilen. V Derendi je imel dolgo časa edino aktivno krilo na polju, notranji trio se je s kombinacijami preigraval do zrele situacije, potem pa sproti zapravljajal priliko za priliko. Najboljši mož, ne samo v moštvi, je bil tja do polovice drugega polčasa Košenina, ki se je tekmo časa moral iztrošiti, ker je moral vedno znova pomagati obema stranskima krilcema. V obrambi je bil zelo slab Daneu, ki je bil svojim v večjo oviro nego nasprotniku. Z njegove strani je tudi padlo največ golov. Oblak ostrih žog ni mogel držati, držal bi pa bil par onih, ki jih je njegov naslednik spustil; v toliko je sokriv na visokem rezultatu.

V začetku je kazalo, da bo igra borba dveh enako močnih protivnikov. Ze po prvih potezah, ko se igra še ni prav razvila, sta obsedeli dve žogi. Uvod je napravil Košenina z ostrim strelom s precejšnje daljave, takoj v protinapadu pa je v lepi kombinaciji Grintal preigral Slaparja na čisto in njegova bomba je bila neubranljiva. Šele sedaj se je začela igra lepo razvijati in kazala je na najboljšo. V 12. min. »stopa« Klančnik Lahov napad z nepotrebnim in nelepim foulom, prosti strel iz znatne razdalje izvede Lah in žoga gre ostro v mrežo. Sledi odprta igra, Hermežani imajo v tetru in solncu dva dragocena zaveznika, toda kljub pomankljivostim v obeh obrambah prihaja žoga zvečine le od kazenske črte do kazenske črte. Obe moštvi igrata največ po sredi, brez kril. V 38. min. napad Ilirije po triju, stvar je bila zelo lepo inscenirana, pa se ponesreči, žoga pride nato na levo krilo, od tam preigrajo Slaparja in ostra bomba v tretje potrese hermežansko mrežo. Tik pred koncem polčasa se začena uveljavljati Doberlet, njegova prva akcija v 44. min. je učinkovita, center pošlje Slapar v prečko, Lah nato v prazno in rezultat polčasa je 4:1.

Hermežani zamenjajo v drugem delu igre Klančnika z Mokorelom, kar se posebno ne obnese. Belo-zeleni se s pridom okoriščajo z vetrom in so stalno v nasprotnikovi polovici. V 16. min. zaključijo sodnik Oblakovo in Grintalovo medsebojno obračunavanje z izključitvijo obeh. V hermežanski gol gre Mokorel, a igra pada vedno nižje. Serija kotov za Ilirijo, v 24. min. izkoristi Doberlet enega in porine žogo mimo vratarja v mrežo. Takoj zatem Jug lepo centrira in Doberlet je na mestu: žoga z vratarjem vred gre v mrežo. Pred koncem, v 42. min. je zopet Doberlet zelo aktiven, v solo akciji se predribla skozi vso obrambo in efektno zabije; s sedmim zgoditkom je katastrofa Šiškarjev dokončno zapечатena. Sodil je g. Bažant iz Zagreba.

Železničar : ČSK 3:1 (2:1)

Maribor, 12. maja. Železničar je danes na svojem igrišču odigral svojo prvenstveno tekmo s ČSK. Za današnjo tekmo je vladalo ne samo v našem mestu, temveč tudi v medijumski metropoli veliko zanimanje. Saj je bila današnja tekma takorekno odločilnega pomena za oba današnja nasprotnika. Ker je bilo tudi vreme prirediteljem naklonjeno, se je zbralo na igrišču do 1000 gledalcev, med njimi tudi okoli 200 »drukarjev« iz Čakova.

Železničar: Mahajnc — Frančič III., Ronjak — Eferl, Frančič I., Antoličič — Vlado, Bačnik, Pezdicek, Pavlin, Luc.

ČSK: Krugol — Vamplin, Janič — Takač, Golubič, Vugrinec — Mekovec, Breslauer, Hrebak, Meglar, Vas.

Tekma je bila napeta in zanimiva le v prvem polčasu, in sicer po zaslugi domačincov, ki so zaigrali v lepem stilu. V tem razdobju so predvedli tudi efektno igro ter si zagotovili dve dragoceni točki. Vendar pa se mora reči, da moštvo Železničarjev sicer ni bilo na posebni višini. Posamezni deli so bili neenotni, nekateri igralci pa zelo nesigurni in so igrali izpod običajne forme. To velja zlasti za napad, ki ni utegnil premagati nasprotne obrambe. Vse napadalne akcije so bile zelo površne. Poleg tega pa je bilo tudi dodajanje žog netočno. Gonilna sila v tej vrsti je bil Bačnik, dočim je bil vodja napada Pezdicek mnogo prepočasen. Pavlin se je sicer trudil, ni pa imel sreče. Krili sta bili pre malo forsirani in so se zaradi tega akcije večinoma izvedle po sredini. V krilski vrsti je dominiral Frančič I., ki je bil obenem duša enajstotrice. Bil je vsepovsod, v obrambi in v napadu in se je povsod izkazal. Tudi njegov tovariš Antoličič je bil dober, dočim Eferl ni bil vedno na mestu. Branilca sta bila danes zelo nesigurna, boljši pa je bil vsekakor Frančič III. Mahajnc v голу je bil v začetku nekoliko neroven, pozneje pa se je popravil in branil nekaj lepih stvari. V celoti je enajstotrice pokazala lep start in dobro igro z glavno. Odločilnega pomena pa je bila volja do zmage. Po zrelih pozicijah sodeč, bi bila zmaga tudi z večjo gol-diferenco upravičena.

Čakovčani so bili enakovredni nasprotnik, le s to razliko, da so bili njihovi napadi manj nevarni kot napadalne akcije domačega moštva. Najboljšo formacijo so imeli v ožji obrambi in sta zlasti imponirala branilca z lepimi odbojnimi streli. Krili so bili dobri le defenzivno, dočim so imeli za podpiranje napada malo smisla. Morda je bila ta hiba tudi odločilnega pomena za izid tekme. Tako je bil napad na-

vezan zgolj nase. Akcije so se večinoma izvedle po levi strani. Notranji trio je bil premalo odločen in tako je ostalo nekaj zrelih prilik neizkoriščenih. Desna stran napada je bila bolj slaba. Čakovčani so predvedli enostavno igro s hitrim prenašanjem. Fantje so zelo hitri in če bi imeli nekoliko več sreče, bi morda odnesli kako piko domov.

Igra sama je bila pač taka kot vse prvenstvene, do gotove mere zanimiva. Vsekakor pa je bila napeta, ker je bil izid do zadnjega piska negotov. Poudarjati pa je treba, da je bila tekma fair.

Prvi gol je dosegel Bačnik v 26. min., ki je streljal iz gneče v kazenskem prostoru Čakova. Minuto kasneje je izenačil Breslauer. V 43. min. je Bačnik izkoristil lepo streljan kornet ter z glavno sunil žogo mimo vratarja v mrežo. V 20. min. drugega polčasa je padel tretji gol za Mariborčane, zopet iz kornerja, in sicer po Vladu. Tik pred koncem je Železničar dosegel po Lucu še en gol, ki ga pa sodnik zaradi of-side ni priznal.

Sodil je g. Ramovž iz Ljubljane objektivno.

V predtekmi je rezerva Železničarja premagala rezervo Svobode s 3:1 (2:1).

Drugorazredno prvenstvo

V Ljubljani se je odigralo pet drugorazrednih prvenstvenih tekem, ki so dale naslednje rezultate:

Sloga : Korotan 4:2 (1:2)
Svoboda : Jadran 2:1 (1:1)
Slovan : Mars 1:0
Grafika : Slavija 4:1
Reka : Mladika 7:0

Atletiki : Jugoslavija 6:2 (2:0)

Celje, 12. maja. Na igrišču pri Skalni kleti se je danes pred približno 300 gledalci vršila drugorazredna prvenstvena tekma med Atletiki in celjsko Jugoslavijo. Zmaga Atletikov je docela zaslužena, vendar pa nekoliko previsoko izražena. Atletiki so oili boljši v kombinacijah in v startu. Jugoslavija, ki je od lani znatno napredovala, je dobro napadala, a je bila neodločena pred nasprotnikovim golom. Tekma je bila zelo živahna.

Sodil je g. Veblo objektivno in točno. V predtekmi je rezerva Jugoslavije premagala rezervo Atletikov s 3:2 (0:1).

ASK Primorje (nogometna). Danes ob 20. seja sekcjskega odbora pri Robcu.

Primorje : Rapid 2:2 (1:1)

Na igrišču Primorja se je vršil prijateljski pomenek med črno-belimi in mariborskim Rapidom. Partijo so odigrali:

Primorje: Logar — Hassl, Gliha — Boncelj, Slamič, Zemljak — Janežič, Pupo, Rudi, Bertonec II., Petelin.

Rapid: Pelko — Barlovič, Seifert II. — Fučkar, Seifert I., Golinar — Heller, Baumel, Prinčič, Fischer, Ernest.

Črnobeli so torej nastopili z dvema izjemama kompletni. V igro gotovo niso vnesli onega elana in one požrtvovalnosti, ki je n. pr. neobhoden rekvizit prvenstvenih borb. Igrali so po večini zelo ležerno, mlado, brez vsakega naprejanja. Postava prvega polčasa se zlasti v obrambi ni obnesla. Juniorja Gliha je moral zamenjati Zemljak, a v halfe je vskočil Kukanja. Potem je šlo nekoliko bolj v rudo, toda do konca moštvo ni moglo povezati svojih delov in je nudilo precej raztrgano igro. Posrečilo se je nekaj akcij, ki so dale naslutiti, da bi moštvo eventualno moglo tudi drugače zaigrati. Spričo dolgega pavziranja nekaterih »rekonvalescentov« je bila oprezna igra vsaj razumljiva.

Rapidovci so kombinatno bolj ugajali. Tudi kot celota so napravili boljši vtis. Njihov napad je bil dober pri delu v polju, imel je lepe prilike za ostvarjanje, streljal pa je zelo malo, in še tisto malo precej slabo; to nalogo je očividno prepuščal krilcem. Moštvo je proti nasprotnikom vzdržalo skoro do konca odprto in enakopravno igro, potem pa se je dalo potisniti v bolj defenzivno igro.

Score otvoril Heller za Rapida. Gliha začetniško »kiksne«, Logar skuša nevarnost odkloniti, medtem je Heller na mestu in potisne žogo v prazno. Včasih nevarni Barlovičevi prosti strelji grede mimo cilja. Potem kombinacija črno-belih, Pepček da taktično Slamiču nazaj in njegov strel obsedi. Rapid je nato v terenski premoči, do polčasa pa ostane 1:1.

Repriza prinese zaradi foula na Janežiču enajstko proti Rapidu. Izvaja jo Pepček, toda Pelko drži. Oba napada imata izmenoma kako ugodno priliko, ne da bi jo izkoristila. Naposled se posreči levemu Rapidovemu krilu premagati oviro mimo Hassla in žoga se znajde v mreži. Odslej je Primorje v rahli premoči, ali napad slabo strelja. Slamič je po ozdravitvi že zopet stari. V ugodnem trenutku lepo predloži Pepčku, ki z volley udarcem neubranljivo izenači. Prijateljski značaj igre utrpi pred koncem malo korekturo: žrtvi prekipeljavajoč vročernosti sta Seifert in Janežič, ki ju sodnik pošlje na hladno.

Sodil je g. Stiglič. Gledalcev je bilo zelo malo.

Nacionalna liga

Včerašnja nedelja nam je prinesla štiri tekme v državnem prvenstvu, in sicer dve v Beogradu, po eno pa v Zagrebu in Splitu. Naš zastopnik v ligi Primorje in zagrebški Hašk sta počivala. Včerašnji rezultati so bili prav zanimivi ter predstavljajo razven rezultata Jugoslavija:Slavija (0) prava presenečenja. Gotovo ni nihče pričakoval, da bo Concordia na tujem terenu tako odločno in zaslužno premagala Baska, ki se je do sedaj pokazal kot zelo nevaren borec. Največje presenečenje pa je gotovo poraz državnega prvaka BSK od Gradjanskega, ki je bil do sedaj na zadnjem mestu v tabeli. Je to že tretji poraz BSK. Znano je, da je splitski teren zelo težak, vendar pa ni nihče pričakoval, da bo močna sarajevska Slavija morala odnesti domov kar 10 golov. Zmago Jugoslavije nad ojselško Slavijo je po vsi pričakovali. Tablica se je po včerašnjih tekmah zelo izpremenila. Hajduk je detroniziral Haška, ki je bil do sedaj vedno na čelu tabele. Hašk je padel na četrto mesto. Concordia se je povzpela na drugo mesto, Jugoslavija pa s petega na tretje. BASK je moral za eno mesto nazaj. Obe Slaviji sta kljub porazoma obdržali svoje šesto in sedmo mesto. Gradjanski se je nekoliko opomogel, prepustil zadnje mesto državne mu prvaku BSK ter se pasiral pred Primorje, ki zavzema sedaj predzadnje mesto.

Rezultati včerašnjih tekem so bili:

V Beogradu:	
Concordia : Bask 3:1 (0:0)	Jugoslavija : Slavija (0) 5:1 (4:0)
V Zagrebu:	
Gradjanski : BSK 1:0 (1:0)	
V Splitu:	
Hajduk : Slavija (S) 10:1 (5:0)	

Potemtakem bo tablica do prihodnje nedelje tale:

Hajduk	8	4	2	2	30:10	10
Concordia	8	3	4	1	12:7	10
Jugoslavija	6	4	1	1	14:7	9
Hašk	7	4	1	2	12:9	9
Bask	6	3	1	2	16:10	7
Slavija S.	9	3	1	5	15:22	7
Slavija O.	9	3	1	5	12:29	7
Gradjanski	5	2	0	3	5:9	4
Primorje	6	1	1	4	5:18	3
Bsk	4	1	0	3	6:6	2

Ostale nogometne tekme

Ljubljana: Ilirija rez. : Hermes rez. 4:0 (2:0).
Dunaj: Avstrija II. : Poljska 5:2 (3:1).
Budimpešt: Madžarska : Avstrija I. 6:3 (3:2).

Köln: Spanija : Nemčija 2:1 (2:1).
Brno: WAC : Moravska Slavija 5:4 (1:4).
Praga: Čehie Karlin : DFC 2:1. Kolin : Teplitzer FC 3:1. Slavija : Viktorija Plzen 2:1. Zidenice : Plzen 2:1. Kladno : Prostejov 3:2.

Rim: Lazio : Sampierdarena 2:1. Bologna : Pro Vercelli 5:0. Livorno : Brescia 3:1. Juventus : Roma 2:1. Ambrosiana : Napoli 2:1. Alessandria : Milano 2:1. Palermo : Torino 0:0. Firenze : Triestina 1:0.

ASK Primorje (lahkoatletska sekcija). V soboto, 18. t. m. ob 15.30 in v nedeljo, 19. t. m. ob 9.30 se vrši klubov juniorski in seniorski propagandni miting po dolžno-

sti, ki velja istočasno kot izbirni miting za določitev reprezentance Ljubljane, ki nastopi proti oni Beograda v Ljubljani 26. t. m. Nastop na našem mitingu je obvezen za vse lahkoatlete kluba, ki prebivajo v Ljubljani. Opozarjajo se na start tudi izvenljubljski atleti, zlasti: Urbančič, Cerar Drago, Skok, Srakar Fr., Pogačnik Jože, Meršek, Korčec, Gorskec. Redni treningi se bodo vršili odslej redno vsaki dan od 16. naprej in je zaradi tega točno in redno obiskovanje treningov brezpogojna dolžnost vsega članstva. V tem tednu bo sekcjski inkasnat obiskal vse članstvo. Apelliramo, da vsak poravnava vsaj nekaj članarine.

Lahkoatletski miting Primorja

Zelo dobri rezultati — Kovačič izenačil jugoslovnski rekord na 100 m

Ljubljana, 12. maja. V soboto popoldne in v nedeljo dopoldne je državi prvak Primorje na svojem igrišču priredil propagandni juniorski in seniorski lahkoatletski miting, ki je uspel zelo dobro. Reči moramo, da zaznamuje Primorje od prireditve do prireditve s svojimi lahkoatletji prav lepe uspehe.

Podčrtati moramo predvsem izreden napredek danes brez dvoma najboljšega jugoslovnskega sprinterja Kovačiča, ki je že v začetku sezone pokazal svoje velike sposobnosti. Kovačič dokazuje, do kake višine se more povzpeti talentiran atlet, ki se resno in temeljito pripravlja na svoje nastope. Rezultat 10,7, ki ga je Kovačič dosegel v začetku sezone na 100 m, nam je porok, da smemo od Kovačiča pričakovati še zelo mnogo. Odkritje je bil mladi srednjeprogač Pogačnik, ki je le malo zaostal za odličnim zmagovalcem v teku 1500 m Czurdo in dosegel dober rezultat 4:26. Slanina se je razvil v odličnega skakača v višino. Brez konkurence in na slabi skakalnici je gladko preskočil 1,70. Dosegel bi tudi višino 1,75, pa je na odsokolišču zdrsil. Serše se razvija v zelo dobrega metalca diska. Na svojem prvem letošnjem nastopu je vrgel disk preko 38 m. Skakači v daljavo so z rezultatom zelo zadovoljni. Na slabi skakalnici sta se izkazala senior Putinja z rezultatom 6,50 in junior Malmarič s skokom 6,37. Skakačem v daljavo se je opazilo pomankanje treninga.

Vse dosežane propagandne prireditve Primorja so zadovoljive, zlasti ker so se vršile v zelo zgodnji sezoni. Sedaj pa bo šlo za res. Ze prihodnjo soboto in nedeljo se bo vršil izbirni miting za določitev reprezentance Ljubljane, ki bo nastopila 26. t. m. v Ljubljani proti beograjski reprezentanci. Ljubljana mora letos braniti svoj prestiž tudi na državnem prvenstvu za moštva 1. in 2. junija. Višek prvega dela letošnje lahkoatletske sezone pa bo brez dvoma dosežen na jubilejnim mitingu Primorja o binokostih.

V naslednjem rezultati:

Tek na 100 m handicap: 1. Sušteršič (8 m handicap) 10,4. 2. Kovačič, od starta, 11 sek. (2 m za prvim), 3. Zgur (—) 11,5. 4. Jeločnik (—5 m). Zaradi pogreške sodniškega zbora, ki je Kovačiča meril samo z eno uro, in še to napačno, je sodniški zbor, v katerem pa so bili samo štiri savezni sodniki, odredil ponovitev teka, ki

je v polni meri uspea. Nadvse sigurno je zmagal Kovačič, ki je kot prvi rezal cilj in izenačil jugoslovnski rekord 10,7. Čas je bil merjen s petimi urami (trije 10,7, ena 10,8, ena 10,6). Rezultat pa ne more biti priznan, ker ni bilo na igrišču predpisano število sodnikov.

Tek 100 m sen. (6 tek.): 1. Weibl 12,5, 2. Požar 12,5, 3. Slapar (vsi Pr.) 12,7.

Tek 100 m jun. C. (11 tek.): 1. predtek: 1. Jaklič 12,9, 2. Kosec 12,9, 3. Baloh (vsi Pr.) 13,1; 2. predtek: 1. Malmarič 12,3, 2. Stojković 13, 3. Pogelšek (vsi Pr.) 13,4.

Met krogel: 1. Serše 11,69, 2. Putinja 10,81, 3. Požar (vsi Pr.) 10,04.

Skok v višino: a. seniorji: 1. Slanina 1,70, 2. Putinja 1,55, 3. Cerar VI. (vsi Pr.) 1,45. Slanina v odlični kondiciji; preskočil je vse višine v prvem poizkusu. Slabo odsokoliščje ga je oviralo, da ni preskočil višine 1,75 m, ki mu je večerj sigurno ležala v nogah. — b. juniorji C: 1. Baloh, 2. Pogelšek, oba 1,50, 3. Kosec (vsi Pr.) 1,45.

Met diska: 1. Serše 38,05 ml, 2. Slamič 37, 3. Jug (vsi Pr.) 33,72. Tudi Slamič, ki je nastopil brez treninga, je pokazal, da mu je marka preko 40 m ob resnejšem in rednejšem treningu lahko dosegljiva.

Skok v daljavo z zaletom: a) seniorji: 1. Putinja 6,50, 2. Korčec 6,14, 3. Sušteršič (vsi Pr.) 6,10. — b) juniorji C: 1. Malmarič 6,37, 2. Pogelšek 5,63, 3. Jeločnik (vsi Pr.) 5,56.

Tek 1500 m: 1. Czurda 4:24 in ena petina, 2. Pogačnik 4:26 in dve petini, 3. Starman J. (Sloga) 4:33,8.

Tek 1500 m jun. C: 1. Nabernik 5:03 in dve petini, 2. Zerk 5:04, 3. Renčelj (vsi Pr.) 5:10.

V nedeljo se je zaradi mnogih prireditev, ki so odtegnile startu mnoge tekmovalce, vršil samo skróčen program z naslednjimi rezultati:

Tek 200 m jun. C: 1. Jeločnik, 2. Jaklič, 3. Baloh (vsi Pr.). Rezultatov ne navajamo, ker so tekli skrajšno progó.

Tek 800 m: 1. Srakar Fr. 2:08,4, 2. Skušek 2:10, 3. Krpan 2:11,2, 4. Krpan (vsi Pr.) 2:13.

Troskok: 1. Korčec 12,41, 2. Baloh (obá Pr.) 11,17.

Tek 5 km: 1. Senčar Polde (Sloga) 18:13 in ena petina, 2. Hlebce (Pr.) 18:49 in štiri petine.

Poleg mnogih atletov prireditelja so startali tudi nekateri člani ljubljanskih klubov Korotana in Sloga.

Podaljšanje obsednega stanja v Španiji

Nova klerikalna vlada se boji izbruha novih levičarskih uporov — Obsežni varnostni ukrepi

Madrid, 12. maja. r. Vlada je sklenila za mesec dni podaljšati izredno stanje. Verjetno je, da bo imela vlada prihodnji teden posebno sejo, na kateri bo proučila celo vrsto varnostnih ukrepov proti morebitnim novim uporom na deželi.

Med tem je policiji uspelo izslediti, kako so španski revolucionarji s ponarejenimi potnimi listi pobegnili čez mejo. V afero je zapletenih več policijskih uradnikov. V raznih krajih Asturije so vsakega posameznega revolucionarja za 4000 peset blizu obmejne mesta Bayonna varno prevedli čez mejo. Ne-

kaj višjih policijskih uradnikov je bilo aretiranih. Dva nižja uradnika sta hotela izvršiti samomor.

Madrid, 12. maja. AA. Na včerašnji seji radikalne stranke, na kateri so bili zastopani voditelji vseh struj, se je predsedniku vlade Lerroux posrečilo prepričati razcep stranke in ohraniti njeno enotnost. Lerroux je izjavil, da je radikalna stranka danes močnejša kakor je bila kdajkoli.

Madrid, 12. maja. AA. Vojni minister Robles proučuje zdaj vprašanje izpremembe višjih poveljnikov in preureditev

Visoko čsl. odlikovanje šefa Centralnega presbira

Praga, 12. maja. AA. Uradni list poroča: Predsednik republike g. Masaryk je odlikoval g. Teofila Djuroviča, šefa presbira pri jugoslovnski vladi, z redom Belega leva 3. stopnje.

Mašniški jubilej patriarha Varnave

Beograd, 12. maja. p. Tihon in skromno je proslavil danes patriarh pravoslavne cerkve g. Varnava 25 letnico svojega mašniškega posvečenja in 5 letnico svoje izvolitve za patriarha srbske pravoslavne cerkve. V Saborni cerkvi je bila slavnostna služba božja. Vsem drugim svečanostim pa se je patriarh odrekel in izrazil željo, naj se denar, ki bi se za to potrošil, daruje v dobrodelne namene.

TEDEN DNI FILMA

Pot k srcu

Nemški film, ki ga bo od 17. maja dalje vrtil Elitni kino Matica, je seveda zabavne vsebine, igralci pa so naši precej dobri znanci: Sariota Susa, tenorist Hans Söhnker, odlični karakterni igralci Harald Paulsen, Hilja Krügerjeva, Trije prijatelji, in sicer natak Rudolf, frizer Peter in sofer Toni so nameščeni v hotelu Palast v Hamburgu. Nekega večera dobi Rudolf od nepoznanega gosta dve povabili k večerji v elegantnem restoranu Floridi. Vsa prijateljska trojica se vrže v smokinge in se odpravijo k dobri večerji. Vpravi tisti večer pride v Florido ameriški inženjerski dr. Bitner s svojo hčerko Liziko. Lepotici dvori neki Nikola, toda ljubezen samo hlini, ker bi rad izvohal, kakšne proračune nosi s seboj inženjerski dr. Bitner. Neke velika rumumska trdnjava namreč želi izvršiti večje zgradbe in dr. Bitner ima največ izgledov, da bo njegov proračun sprejet.

Sariota Susa

Sariota Susa

Čim zagleda Rudolf Liziko, se takoj zaljubi vanjo. In potem je obupan. Ko je bil še v smokingu, ji seveda ni povedal, da je natak, zato so tem hujše njegove muke, ko mora drugo jutro lepotici postreči z zajtrkom. Liza pa je spet prepričana, da je to njegov trik in ji je vsa stvar kar všeč. Zadeva bi se še nekako lepo razpletla, toda za Rudolfovo ljubezen izve sobarica Tina, ki je v Rudolfa smrtno zaljubljena. Nič čudnega ni po takem, da Liza še isti večer izve, da je Rudolf resnično le natak in ga bridko razžali. Spletka nastane okrog Bitnerjevega proračuna, ki ga je Nikola že izvohal, krivdo špijonaža pa skuša prevreči na Rudolfa. Toda Rudolfovima prijateljema, frizerju in soferju, je uspelo razkrinkati pustolovca Nikolo in njegovega pomagača. Iz hvalečnosti nakaže dr. Bitner obema ček na visoko vsoto denarja in prav srčno želi, da bi Rudi poročil njegovo zalo hčerko. Toda Rudolf noče samo markirati »moža svoje žene«, čeprav ga Lizika še tako želi zase. Rajši poroči zvesto Tino, ki ga iskreno ljubi. S tovarišem kupi majhen hotel in življenje jim srečno teče dalje.

Andrew Engelmann — spoznal ga bomo v velikem filmu »Otok«

Ljubezen je treba razumeti

Da, ljubezen je treba razumeti, da ne nastanejo kakšne srčne katastrofe. Kako pa je treba ljubezen razumeti, nam pokaže film tega imena in v njem igralci, o katerih smo lahko prepričani, da nam bodo to reč pokazali na izvrsten, originalen način. Zelo stenotipično glumi poskočna subreta Roza Barsony, ljubimca inženjerja nam bo podal vedno zabavni, včasih prijeten, nerodni Georg Aleksander, mladega zaljubljenca pa Wolf Albach Retty. In še eden ne sme manjkati, tisti, ki se mu smejimo, če se samo nem, blaziran pokaže na platnu v vlogi lakajja, natakarka ali hotelskega faktotuma. To je Theo Lingem. Mlada blondinka, vesela tipkarica Margita Radayeva sedi za pisalno mizo in sanja o predujmu. Njen šef gospod Piaumann seveda prečuje njenoro prošnjo in jo pošlje z večjo vsoto denarja v banko, da vplača denar na konto inženjerja Lambacha. Gospod Piaumann želi hitro vplačati ta denar zaradi nekega važnega Lambachovega izuma. Toda Margita pride prepozno, banka je že zaprta. Še enkrat hoče prešteti, če je vse v redu, pa ji močan veter odnese nekaj stotakov. Kakor iz uma zdrija Margita domov v pisarno, toda šef je že odpotoval v Draždane k predavanju inženjerja Lambacha. Margita se odpelje za njim, ker se boji, da bi sicer padel nanjo sum poverbe. Ker nima denarja za hotel, se vtihotaji v prostu sobo in sladko zaspi. Kakor to mora biti v opereti, pride natančno v isti hotel inženjer Lambach, najame natančno isto sobo in najde Margito v postelji. To bi še nekako šlo. Toda smola pri-

nese v nepravem času sorodnika Lambachove zaročenke, ki ima s seboj fotografski aparat in jo klapne. Lambach je ves iz sebe, saj kaj pa tudi bo, če dobi zaročenka takšno sliko v roke. Margita prevzame nase nalogo, da to prepriča in da prinese sliko nazaj. Zdjaj se šele začno pravi zapletki, da je smeja dovolj. In naposled? Inženjer Lambach je naposled srečen, da ga je zaročenka zapustila, ko je vendar spoznal, kako fletna in kakor nalašč zanj ustvarjena je lepa blondinka Margita.

Begunec iz Chicaga

Znameniti nemški film po romanu Kurta Brauna, ki se dogaja v Ameriki, Evropi, v tlemcih in planinski koč. Glavna vloga je v rokah Gustava Fröhlicha, ki ga v Ljubljani že dalje časa nismo videli. V vlogi inženjerja Mihaela Nissena je spet enkrat docela na mestu. Izvrstne tipe pa podajajo tudi Hubert Meyrinck, Luiza Ulrichova, stara Adela Sandrock, zabavni Paul Kemp in slovita lepota Lil Dagover. Krepko razpletena vsebina in dobra glasba zaslužijo pozornost filmske publike.

Francis Rosay v filmu »Otok«

FILATELIJA

Slovenska izdaja 1919-1920

Konec

Z opisom frankovne znamke za 20 kron sem končal razpravljanje o frankovnih vrednotah te izdaje. Naj pripomnim samo še: Moj namen je bil ta, da se z zanimivo slovensko izdajo seznanijo širši krog specialnih zbirateljev vsaj v toliko, da dobe vpogled v najvažnejše točke. Dokončno bo obdelal to snov — upoštevaajoč glede vsake vrednote sleherni dotlej znano podrobnost — Jugoslovanski filatelistični savez in jo nato objavil v posebnem katalogu jugoslovenskih znamk. Ker vrše to delo najboljši poznavalci slovenske izdaje, bo katalog nudil zares dovršeno sliko in oceno te izdaje. Snov o portovnih in časopisnih znamkah te izdaje še ni v toliko obdelana, da bi se moglo že zdaj pričeti z objavo dosedanjega raziskovanja. Pač pa bo pravkar omenjeni katalog vseboval tudi glede teh znamk vse potrebne podatke.

Upam, da se mi je posrečilo podati zbirateljem sistematičen pregled te zanimive, težke filatelistične panoge ter jim tako omogočiti dokončni raspored znamk v zbirkah. Pri obdelavi snovi sem uporabljal podatke, ki so jih zbrali že naši znani raziskovalci slovenske izdaje gg. Derocco, Gaber, Hammer, Jug. Altstädter, Novak, inž. Fleck,

Ivanac, Wohlfart, Roth in drugi ter jih objavili v raznih tu- in inozemskih filatelističnih časopisih. Zahvaliti se moram prav posebno gospodu ravnatelju ljubljanske pošte, ki mi je dal rade volje na razpolago in v pregled vse gradivo, tičeče se izdaje teh znamk, prav tako pa tudi gospodoma Polcu in Gabru, ki sta mi dovolila, da pregledam njun res dragoceni material in si vzamem potrebne podatke. Zahvalim se istotako vsem onim članom naših filatelističnih društev in onim nevlanjenim ljubiteljem znamk, ki so me podpirali tako rade volje pri tem delu, obveščajoč me o svojih dosedanjih izkušnjah in opazovanjih. Da pa se je posrečilo točno objavljati gradiva, je zlasti zasluga predsednika slovenskega filatelističnega društva v Ljubljani ter načelnika društvenega redakcijskega odbora.

Slavko Veselič, član zvezne sekcije za raziskovanje slovenskih znamk.

Slovensko filatelistično društvo v Ljubljani priredi 15. maja t. l. ob 20.30 v posebni dvorani restavracije »Zvezde« družabni večer s tombolo. Člani filatelisti in dame vabljeni!

Žena v sodobnem svetu Svetost materinstva

Napisano na materinski dan.

List »Vardar«, ki izhaja v Skoplju, je nedavno prinesel poročilo o sestanku kmetice iz vasi Brazde v okolici Skoplja. Pobudo za zborovanje so dale nekatere izobražene žene iz Skoplja, ki so spoznale, da tamkajšnja »seljanka zaradi nepoučenosti dobesedno propada« in ki imajo pogum, da to spoznajo in priznajo. Kajti zanje »državotvornost ne obstoji v prikrievanju in potvarjanju resnice, temveč v odkrivanju zla in v delu za izboljšanje.

Na sestanku je predavala Darinka Kržičeva o higieni pri porodu. Navzočne žene so z velikim zanimanjem sledile predavanju in se z iskreno prostodušnostjo udeleževale razgovora, ki je odkril žalostno sliko življenja teh mater. Ko je predavateljica pripomnila, da mora porodnica ostati najmanj 7 dni v postelji, so žene vzklikale: »E, gospa, pa kaj naj storimo, ko nas dva dni po porodu tirajo naši možje na njivo?«

»Ti se buni, reci, da ne smeš, ne moreš.«
»Kako smem reči, da ne morem? On me pretepe in potem moram vendarle iti. Dva dni po porodu moram kopati na njivi in nositi vodo.«

Predavateljica je govorila naprej: kako se je treba varovati za časa nosečnosti, ob porodu in potem. Rekla je med drugim, da njihovi možje ne smejo biti taki kot so bili njihovi stari, da je žena slabotnejše bitje, katero je treba varovati posebno ob času poroda. Tedaj se je začutilo, da postajajo poslušalke razburjene, mnoge od njih so glasno zajokale: ganilo jih je, da jih vendar en človek razume ter smatra, da ima tudi kmetica pravico do človeka dostojno življenje. V njih se je dvignil upor, zakrvavela je rana, ki jim jo je zarezalo trpljenje in ponižanje. Zaupanje jim je razvezalo jezike in začele so se prave ženske izpovedi: pred vsem o strahotah njihovih številnih porodov, če žena ne more poroditi, tedaj stopi pred njo njen mož in nenadoma ustrel s puško. Naravno, da se žena tako prestraši, da takoj porodi, a ta strah ji pusti čisto strašne posledice. Drug

način »pomoč« pri porodu je ta, da ženi zveže roke zadržaj, a jo nato s koleni sujejo v križ, dokler žena v peklenskih bolečinah ne porodi. Včasih babice, ki so istotako povsem nevedne kmetice, masirajo porodnico po želodcu tako dolgo, da se zvija od bolečin.

Iz vsega pripovedovanja je bilo očitno, da je vsaka porodnica izpostavljena prvim peklenskim mukam. Kako potrebno je, da jih nekdo pouči, da jih razume. Zato so odprle svoje srce takoj, ko so začutile toplotno razumevanje. Ena od njih je pripovedovala: »Ko sem rodila, sem bila čisto sama v hiši. Okopala sem dete, ga zavila in šele potem legla v posteljo. Razume se, da sem porodila stoji. Po dveh dneh je bil mož stalno nad menoj, da naj vstanem in odidem na njivo. Pravila sem, da ne morem, toda on me je tepel, tako da sem vstala in šla na polje. Kopala sem in delala v strahu, da bi me mož ponovno ne tolkel. Ko je prišla tašča, sem ji vse potožila. Mislija sem, da bom vsaj v njej našla zaščito, pa mi je odgovorila, da se je njej prav tako godilo, pa je še vedno živa. Kaj sem hotela? O bolečinah, ki so se pozneje pojavile kot posledica, nisem nikomur več pripovedovala. Bilo me je sram.« Ko je nehala govoriti, se je bridko zjokala.

Kadar spričo skrajno nehijskih okoliščin umre porodnica zaradi zastrupljenja krvi, starejše žene modrujejo: »Usoda je tako hotela.« A v resnici umirajo vsled svoje nevednosti in nepoučenosti. A mož! Njemu je glavno na tem, da dete ostane živo. Kaj žena, bože moj, on se bo oženil z drugo in stvar je rešena!

Dana Kataničeva, ki popisuje ta dogodek, pravi, da ima v naših južnosrbških vaseh vsaka druga žena deformirane organe od porodov. Svoj članek zaključuje: »V imenu vseh žen, kolikor nas je širom Južne Srbije, opozarjam na ta strašna dejstva in vas pozivam na pomoč in na delo za rešitev naše kmečke matere!«

Gotovo rodi naša žena v boljših in bolj higienskih razmerah, če ima sredstva in

dobrega moža. Toda tudi pri nas bi vedele povedati matere zgodbe o strašnem trpljenju, ki sta jim jih povzročili v najtežjih urah njihovega življenja beda in brutalnost. Zato bodo ostale vse lepe besede o svetosti materinstva puhle fraze vse do-

tej, dokler ne bodo vse matere rodile v takih okoliščinah, da jim bo pomenilo spočetje in rojstvo njihovega deteta v resnici najvišjo dopolnitev njihovega življenja.

Za žensko volilno pravico

V predzadnji številki ponedeljskega »Jutra« smo poročali, da je razposlala bano-vinska ženska zveza vsem kandidatom iz dravske banovine vprašalne pole s prošnjo, da izjavijo svoje stališče napram ženski volilni pravici ter nekaterim drugim bistvenim zahtevam naših žen. Doslej smo prejeli skoro polovico odgovorov, ki so z eno edino izjemo vsi pozitivni. Zlasti nam je v zadoščanje, da večina gleda na ženski problem s popolno uvidevnostjo in resnobo. Tudi iz drugih banovin, kjer je izvedla anketo Aliansa ženskih pokretov, prihajajo zadovoljivi odgovori.

Naše žene bo gotovo zanimalo stališče posameznih gospodov kandidatorov, ki je posebno jasno razvidno iz spremnih dopisov vprašalnih pol. Nekatera od njih so tako vzpodbudna, da nam morajo vlivati novega poguma na naši poti v boju za enakopravnost:

»Pozdravljam z izrednim veseljem iniciativo Jugoslovanske ženske zveze in zahtevam, da se izenači položaj žene v vseh ozi-rah s položajem moškega. Vedno sem smatral, da je sramota za kulturni narod, ako odreka svojim ženam kulturno, socialno in državljansko enakopravnost z možem. Zlasti iz dejstva, da imajo žene celo pri azijskih narodih enake pravice kakor moški, tako n. pr. v Turčiji, bi mogli mi kot kulturni narod posneti, da je prišel čas za rešitev tega perečega vprašanja.«

Tudi mnoge pripombe poleg odgovorov na vprašalnih polah pričajo, kako logična je tudi za mnoge naše ženske enakoprav-

nost. Tako se n. pr. glasi ena od pripomb: »Gotovo mora dobiti žena dostop v vse korporacije, saj vse zadevajo javno življenje, iz katerega žena nikakor ni izvezta, saj mora nositi bremena skupno z možem!« Tako je! Tudi me pravimo; Enaka bremena, enake pravice!

Zanimiva je tudi naslednja utemeljitev: »Kdorkoli najde svoje oporišče v stalnih etičnih zakonih, ta mora spoznati, da je ravnopravnost osnovni zakon pravilnega razvoja ljudske skupnosti in vsled tega, če pridem v parlament, bom zahteval ravnopravnost tudi v odnosih žene do družbe. Pripomnim pa, da enakopravnost, pojmovano ne samo ideološko, marveč stvarno enakopravnost v ekonomiji in politiki, v nauku in umetnosti, izobrazbi in pravu.«

Drugi spet: »...vesel sem, da ste mi prisločili na pomoč v boju, ki sem ga vedno boril...«

Iz dopisov je razvidno tudi značilno dejstvo, da so se odzvali v prvi vrsti neintelektualci, znamenje, koliko bolj se ti zadevajo svojih dolžnosti napram vsem državljanom. Za mnoge danes ženske še ne pomenimo volilne številke, zato mislijo, da nas lahko tretirajo s suverenim prezirom. Gotovo se zavedamo, da se ne smemo vdajati iluzijam in da nam same objube ne bodo odprle vrat v parlament. Tudi to vemo, da kandidati marsikaj objubijo, kar ne morejo ali pa tudi nečesto izpolniti. Toda bodi kakorkoli: me smo prepričane, da pride vendarle dan, ko bo reakcija podlegla.

Trubar - trubadur

V raju. V sredo dopoldne po pravoslavni Veliki noči.

Pri Vuku Karadžiću je utihnilo. Vse praznike je bilo polno gosti, ki so prihajali voščit. Vsi so bili, od Goetheja in bratov Grimmov pa do Kopitarja in vseh mlajših. Samo njega ni bilo, ki vse do letos ni nikdar pozabil Vukovega uskrsa, temveč je prihajal k njemu vedno celo kot prvi voščilec, prvi k prvemu: Primoža Trubarja. In je zelo pogrešal Vuk svojega visoko cenjenega slovenskega predhodnika. Kaj se mu je zgodilo, da ga ni?

Tedaj pa je zaropotalo pred vrati Vukove nebeške kolibe. Nekdo je tam zunaj močno zakašljaj, krepko pljunil, nato pa potrkal.

Vstopil je Primož Trubar s torbo čez ramo in palico v roki. Nekam čemerno se je držal. Bil je očitno utrujen. Čevlji pa se mu skoraj niso videli iz blata.

— Hristos vaskrs! Vesele praznike, dragi Vuče! Pa ne zameri, da prihajam, ko je že po njih!« je dejal.

Poljubila sta se, nato Vuk:

— Kod si vendar hodil, da te mi bilo že v nedeljo? Vidim, na potu si bil. In ti ni nekaj prav; ves si nejevoljen. Po blatu si brodil. Kaj se je zgodilo? Ali čakaj; da si dušo privežeš!

Natočil je in sta trknala.

Obraz se je razvedril Trubarju, ko je postavil prazno čašico na mizo in menil:

— Pa mi res dobro de ta tvoja češpijeva privezavščina. In vprašaj, kod sem hodil, in praviš, da sem nejevoljen. Saj sem res. Kdo bi ne bil! Ali da ti povem, v Beogradu sem bil. Za te praznike sem si želel ogledati ulico, ki so mi jo dali beograjski občinski očetje. Dva dni sem jo iskal, pa je nisem mogel najti. Nihče mi ni znal povedati, kje je in kako naj pridem do nje. Če bi se ne bilo zgodilo, da je o praznikih nekdo tamkaj z nožem razmesaril svojo svakinjo, bi menda nihče v Beogradu ne vedel, da je ona ulica moja. Tako sem vendarle tretji dan izvedel zanjo. In veš, kje je? Na koncu sveta, v Marinkovi bari, kjer so pozimi psi in volkovi z zobmi voščijo dober večer. Poglej samo moje čevlje, pa si lahko misliš svoje. Ti si še srečen. Tvoj spomenik sem našel takoj prvi dan, dasi je zelo dobro skrit v tistem zasebnem dvorišču, namesto da bi stal na kakem javnem trgu. Ti lepo tam sediš med štirimi zidovi in vidiš res samo naravnost v nebo, ali vsaj blata ni okoli tebe, ker je dvo-rišče tlakovano. Toda jaz! Utopil sem se

skoraj v blatu. Bara je pač luža, pa naj je Marinkova ali pa Martinkova. Toda to še ni največje zlo. Na, poglej to-le!

Primož odpre torbo, vzame iz nje neki beograjski dnevnik in ga položi pred Vuka.

— Vidiš! Mi oraci naše književne ledine smo skromni ljudje in se zadovoljujemo tudi z beograjskimi »barami« in »avljanic«, ali da nam zopet jemljejo, kar so nam dali, ne, to pa vendar ne gre. Glej, ta list, ki pač nima niti pojma o meni in mojem trudu, s katerim sem spravljal v svet prve knjige na našem narodnem jeziku, mi je kratkoma vzel mojo ulico in jo dal nekim — trubadurjem. Komaj sem jo našel, pa čitam, da ni »Trubarjeva«, temveč »Trubadurska«. Provansalski trubadurji so mu pač znani, slovenski Trubar pa mu je — španska vas. In kaj naj storim sedaj? Ali naj vzamem lutnjo v roke in grem v mesečnih nočeh prepevat podoknice ciganskim madamam po beograjski Marinkovi bari? Pa človek ne bode nejevoljen!

— E, tako je pač dandanes, — je prikimal Vuk. — Ljudem, ki jim je francosko nosljanje s šumadinskim naglasom višek dovršenosti, pač mi domači stari ne veljamo nič. Vrgli so nas v staro šaro in pozabo. Ali pride čas tudi temu njihove-mu času! Mridva se pa potolaživa z zavestjo, da so najine »bare« in »avlje« vendar manjše zlo od njihove — nevednosti!

+

Umrla nam je naša zlata mama, gospa

Marjeta Vadnal
vdova železn. nadsprevodnika
v starosti 87 let.
Pogreb nepozabne pokojnice bo v ponedeljek, dne 13. maja t. l. ob 1/2 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Poljanjska cesta št. 54, na pokopališču k Sv. Križu.
V Ljubljani, dne 12. V. 1935.

Žalujoči ostali

Mestni pogrebni zavod
Občina Ljubljana

+

Umrla nam je naša dobra mama

Franciška Lozej, roj. Smrekar
soproga užitniškega nadpaznika v pok.
Pogreb bo dne 13. t. m. ob 1/2 6. uri popoldne iz mrtvašnice splošne bolnice na pokopališču k Sv. Križu.
Prosimo tihega sožalja.
V Ljubljani, dne 13. maja 1935.

ŽALUJOČI OSTALI

+

V cvetu mladosti je naša srčno ljubljena hčerka in sestrice, gospodična

EMICA SMODIČ
stud. phil.
danes 11. maja 1935 po dolgem trpljenju boguvdano zatisnila svoje blage oči.
Pogreb naše nepozabne pokojnice bo v ponedeljek ob 18. uri iz hiše žalosti, Trubarjeva ulica št. 12, na mestno pokopališče.
Sveta maša zadošnica bo v torek 14. maja 1935 ob 8. uri v mino-ritski cerkvi.
Ptuj, dne 11. maja 1935.

Globoko žalujoča rodbina SMODIČ